

Projednáno a schváleno  
radou MěstNV v Kolíně  
dne 29. 4. 1986.



**KRONIKA**  
**MĚSTA KOLÍNA**

**1984**

**DÍL III.**

## Š K O L S T V Í   A   P Ě Č E   O   M L Á D E Ž

Při popisování stavu a zpráv o školství v Kolíně musím brát zřetel k tomu, že ve školské oblasti stále ještě existuje "školní rok", který není totožný s "Kalendářním rokem"; tuto odlišnost musím i zápiscích v kronice respektovat, takže zde budu popisovat události, které se staly v době od 1.zářít 1983 do konce srpna 1984, a jenom pokud jde o přípravu nového školního roku, budu uvádět i údaje za dobu od 1.zářít 1984.

Kapitolu školství započnu zprávami o kolínských jeselných zařízeních, třebaže jesle nepatří do oboru školství, ale zdravotnictví, mají však úzké vztahy ke školství a v podstatě začínají dlouhý a později různě členěný systém výchovy člověka.

Po stránce organizační a kapacitní se stav jeslí v Kolíně proti loňskému roku nezměnil, ve městě jsou šestery jesle, troje samostatné, troje ve spojení s mateřskými školami, paterly tak zvané "územní" ve správě Městského národního výboru, jedny "závodní" ve správě závodu Tatra Kolín. Všechny dohromady mohou umístit 229 dětí, z toho územní jesle 194, závodní ve dvou odděleních 35 dětí. Tento počet se letos těžko naplňoval, protože bylo málo dětí, v tatrovácích bylo dokonce pro nedostatek dětí jedno oddělení uzavřeno a teprve za pomoci Městského národního výboru bylo od 1. března 1984 otevřeno. Pro nový školní rok 1984/85 bylo ke dni 1. září 1984 zařazeno do jeslí nových 111 dětí a bylo vyhověno všem rodičům, kteří žádali o přijetí dětí do jeslí. Vzhledem k této skutečnosti mohlo být letos zrušeno opatření, které dosud dovoľovalo zařazovat do jeslí až o 10 % dětí více, než stanovila kapacita těchto zařízení. Přestože jesle nyní kryjí současnou potřebu a jsou schopny přijmout a umístit všechny děti, jejichž rodiče mají zájem o opatrování svých dětí v jeslích, připravuje Místní národní výbor spolu s podnikem Tesla výstavbu nového jeselného objektu s kapacitou 70 míst v prostoru u mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV. Není to nová myšlenka, projektovou studii tohoto objektu jsem měl na stole již v roce 1977, kdy jsem byl vedoucím odboru školství na Městském národním výboru v Kolíně, ale tehdy, třebaže zájem rodičů o umístění dětí v jeslích byl větší, než dnes, a míst v jeslích byl nedostatek, musela realizace tohoto objektu počkat, až se dokončí stavba potřebné kapacity mateřských

škol, kde nedostatek míst byl mnohem kritičtější, než v jeslích. Nyní se Městský národní výbor k tomuto projektu vrací, protože budovy dosavadních jeslí zatím zestárly, oprava některých už nebude ekonomicky vhodná, a také se musí počítat s tím, že Kolín poroste a dětí bude přibývat. Letos se projednávala otázka výstavby nových jeslí v radě ředitelů a hledal se způsob sdružení finančních i technických prostředků kolínských závodů k realizaci tohoto záměru.

Různé příčiny, ale především častá onemocnění malých dětí způsobují, že celá kapacita jeslí není nikdy využita na sto procent; využití se pohybuje kolem tří čtvrtin kapacity, v roce 1983/84 byly všechny kolínské jesle v průměru využity na 74,7 %.

Umísťování tří až šestiletých dětí do mateřských škol nečiní již v Kolíně potíže, jak tomu bylo v minulosti, kdy požadavky rodičů na umístění dětí v mateřských školách vysoko převyšovaly možnosti těchto škol, děti se vozily do mateřských škol v okolních vesnicích a několik set žádostí rodičů o umístění dětí v mateřských školách byly zamítány. Úvedením do provozu veliké mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV. v roce 1982, kterou postavil Městský národní výbor v akci "Z" za pomoci kolínských závodů, se situace natolik zlepšila, že se už může dnes vyhovět žádostem všech rodičů, kteří chtějí dát své děti do mateřských škol.

Ve stavu, celkové kapacitě a organizaci mateřských škol v Kolíně došlo ve školním roce 1983/84 k některým změnám.

vyšší využití na 79,8 % vykazala mateřská škola Městského národního výboru v Kolíně II, v Kmochově ulici.

V červnu letošního roku, jako každý rok v tuto dobu, prováděl Městský národní výbor zařazování nových dětí do mateřských škol pro školní rok 1984/85. Rodiče dětí podali 291 žádostí o umístění do mateřských škol, spravovaných Městským národním výborem; téměř všechny byly kladně vyřízeny, pouze 13 bylo zamítnuto, protože matky dětí nebyly v tom čase v zaměstnání a do mateřských škol se zařazují jen děti zaměstnaných matek. Do závodních mateřských škol zařazovaly děti závody samy podle vlastního uvážení.

V září letošního roku byla v budově mateřské školy v Kolíně II, Bachmačské ulici, otevřena dvě oddělení "Zvláštní mateřské školy" pro mentálně retardované děti. Do každého oddělení bylo zařazeno jen deset dětí. Zařazování dětí do této mateřské školy probíhalo ve spolupráci s Okresní pedagogicko psychologickou poradnou, která zajišťovala spolu s obvodními pediatry a odbornými lékaři psychologické vyšetření dítěte a vyjádření o vhodnosti jeho zařazení do této Zvláštní mateřské školy. Škola poskytovala dětem základní logopedickou péči a spolupracovala úzce s rehabilitačními pracovníky Okresního ústavu národního zdraví a s dětským psychiatrem. Už dnes byla nově zřízená škola mála a kapacitou nedostačovala množství dětí, které by měly být do ní zařazeny. Pro nový školní rok 1984/85 bylo ve škole volných míst jen sedm, navrhováno bylo přijetí šestnácti dětí.

Ve školním roce 1983/84 byla ukončena obsahová i organizační přestavba základního školství podle nové československé výchovně vzdělávací soustavy a příslušných nových zákonných ustanovení. V novém školním roce 1984/85 nastoupili už všichni žáci z osmých ročníků základních škol, nejen vybraní, jak tomu bylo dříve, do některé střední školy nebo odborného učiliště, aby tam dokončili v prvních dvou ročnících povinnou desetiletou školní docházku.

Situace v základním školství v Kolíně, která už po několik minulých let byla kritická, se ve školním roce 1983/84 ještě zkomplikovala a zhoršila. Od začátku školního roku 1983/84 byl sice uveden do provozu nový školní pavilón o patnácti třídách 7. Základní školy ve Voskresenské ulici, ale v průběhu kalendářního roku 1983 byly z důvodu havarijního stavu vyřazeny z provozu školní budovy 3. Základní školy v Kolíně IV, Školská ulice, a 5. Základní školy v Kolíně V, v Mnichovické ulici. Budova 5. Základní školy byla od podzimu 1983 rekonstruována a ve čtvrtek dne 30. srpna 1984 znovu slavnostně otevřena. O budově 3. Základní školy ve Školské ulici byla na základě technicko ekonomického rozboru Chemoprojektu Kolín Okresním národním výborem rozhodnuto, že bude zbořena a získaný prostor bude přidělen Střední ekonomické škole, sousedící s touto budovou, k přístavbě nového školního zařízení k její dosavadní budově. Vyřazení dvou rozsáhlých školních objektů z provozu si vyžádalo řadu provizorních opatření v umístění žáků těchto škol do ostatních základních škol v Kolíně. Především bylo obnoveno v plné šíři vyučování na směny ve všech druhých a tře-

tích ročnících kolínských základních škol, dále se vyučovalo ve dvou učebnách Domu politické výchovy v budově sekretariátu OV KSČ a dvě třídy byly odsunuty do učeben ve vesnických školách v okolí Kolína, kam děti dovážely autobusy.

Na začátku školního roku 1983/84 bylo v Kolíně v provozu osm samostatných základních škol:

1. Základní škola v Kolíně II, Bezručova ulice,
2. Základní škola v Kolíně II, Kmochova ulice,
3. Základní škola v Kolíně IV, ulice Prokopa Velikého,
4. Základní škola v Kolíně IV, Kutnohorská ulice,
5. Základní škola v Kolíně V, Mníchovická ulice,
6. Základní škola v Kolíně V, Ovčárecká ulice,
7. Základní škola v Kolíně II, Voskresenská ulice.

Osmá základní škola byla umístěna v objektu nemocnice a neměla stálý počet žáků, zajišťovala výuku dětí hospitalizovaných v nemocnici, které se po uzdravení vrátily do svých škol. 3. Základní škola byla přechodně organizována jako neúplná škola pouze s prvním až čtvrtým ročníkem.

V lednu roku 1984 byl proveden na všech kolínských základních školách podle školních obvodů zápis dětí do prvních ročníků pro školní rok 1984/85. Bylo zapsáno 607 dětí. 68 dětem, které také dovršily do 1. září 1984 šest let svého věku a měly být zapsány do první třídy základní školy, byla školní docházka z důvodu mentální opožděnosti o rok odložena a zůstaly ještě jeden rok v mateřské škole. Dne 3. září 1984, kdy byl školní rok 1984/85 zahájen, nastoupilo do sedmi kolínských základních škol 4 534 žáků, kteří



byli rozděleni do 133 tříd, ale pro jejich vyučování bylo k dispozici jen 115 učeben; scházejících 18 učeben muselo být kompenzováno vyučováním šestnácti tříd na směny a opětným vypůjčením dvou učeben v Domě politické výchovy OV KSČ.

Do prvních ročníků přišlo letos 607 prvňáčků a byli rozděleni do 18 tříd, v druhém ročníku bylo 582 dětí rozdělených do 16 tříd, ve třetím ročníku 558 dětí v 17 třídách, ve čtvrtém ročníku 535 dětí rozdělených do 16 tříd, v pátém ročníku bylo ~~578 žáků v 17 třídách~~ 657 žáků rozdělených do 18 tříd /to byl vůbec nejsilnější ročník/, v šestém ročníku bylo 578 žáků v 17 třídách, v sedmém ročníku 500 žáků v 15 třídách a v posledním osmém ročníku bylo 517 žáků, rozdělených do 16 tříd.

Největší kolínskou základní školou zůstala i letos 1. Základní škola v Bezručově ulici, která zahajovala školní rok 1984/85 s 1 127 žáky, rozdělenými do 32 tříd, ale měla k dispozici jen 27 učeben; druhá největší kolínská škola byla 7. Základní škola ve Voskresenské ulici, která měla 908 žáků ve 26 třídách a jen 23 učebny; třetí v pořadí byla 4. Základní škola v Kutnohorské ulici, ta měla na začátku nového školního roku 701 žáků, 20 tříd a jen 15 učeben ve vlastní budově a dvě učebny v Domě politické výchovy OV KSČ; čtvrté podle velikosti byla 6. Základní škola na Zálabí v Ovčárecké ulici se 620 žáky v 19 třídách a s 18 učebnami, pátá byla 2. Základní škola v Kmochově ulici, která měla 507 žáků, 16 tříd a 15 učeben, šestá byla 5. Základní škola v Mnichovické ulici se 374 žáky, 11 třídami a 10 učebnami, a nejmenší byla 3. Základní škola v ulici Prokopa Velikého,

kteřá měla jen 297 žáků prvního až čtvrtého ročníku rozdělených do devíti tříd a vyučovaných v sedmi učebnách.

Přehled o počtu tříd, učeben a žáků na jednotlivých kolínských školách nám nejlépe ukáží dvě tabulky:

Škola	Počet tříd v ročnících								Celkový počet	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	tříd	učeben
1.ZŠ	6	4	5	3	3	4	4	3	32	27
2.ZŠ	2	2	2	2	2	2	2	2	16	15
3.ZŠ	3	2	2	2					9	7
4.ZŠ	2	2	4	3	2	3	2	2	20	15
5.ZŠ	1	1	1	1	2	1	2	2	11	10
6.ZŠ	1	1	1	2	5	3	3	3	19	18
7.ZŠ	3	4	2	3	4	4	2	4	26	23
Celkem	18	16	17	16	18	17	15	16	133	115

Škola	Počet žáků v ročnících									Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
1.ZŠ	196	152	174	106	114	144	139	102	1127	
2.ZŠ	68	73	65	64	66	62	54	55	507	
3.ZŠ	99	69	65	64					297	
4.ZŠ	68	70	124	108	74	109	75	73	701	
5.ZŠ	35	34	31	35	78	35	64	62	374	
6.ZŠ	39	32	26	54	179	92	98	100	620	
7.ZŠ	102	152	73	104	146	136	70	125	908	
Celkem	607	582	558	535	657	578	500	517	4534	

Průměrný počet žáků v jedné třídě byl poměrně vysoký, v celku to bylo 34 žáků na jednu třídu, ale v jednotlivých třídách byly velké rozdíly v počtu dětí, například v první třídě 6.ZŠ bylo 39 žáků a obě třídy 5.ročníku 5.ZŠ měly také po 39 žácích, naproti tomu ve dvou třídách 7.ročníku 2 ZŠ bylo jen po 27 žácích.

Kolínským základním školám nescházejí jen normální učebny, o odborných ani nemluvě, ale scházejí jim i tělocvičny. Druhá Třetí a sedmá základní škola nemají vůbec vlastní tělocvičny, pátá základní škola na Zálabí má místo tělocvičny nafukovací halu; v ostatních školách, kde tělocvičny mají, nestačí jim k odučení všech předepsaných hodin tělesné výchovy a cvičí také z části ve třídách. Tímto stavem v kolínském školství se zabývala rada Městského národního výboru v Kolíně dne 22.května 1984 a plenární zasedání Národního výboru dne 13.června 1984. Bylo uloženo co možná nejvíce urychlit přípravu a realizaci nových objektů, které mají sloužit základnímu školství ve městě. Ve stavbě je typizovaný patnáctitřídní školní pavilón, označovaný U 22, s výměníkovou stanicí v Kolíně IV, ulici Prokopa Velikého, který po dostavění bude spolu s dosavadním objektem, tak zvaným "internátem" sloužit 3.Základní škole, která tak bude opět organizována jako úplná osmitřídní základní škola. Zatím byla stavba tohoto pavilónu, stejného jaký už stojí a slouží 7.Základní škole na Voskresenské ulici, zahájena v prosinci 1983. Ale kolem stavby je stále mnoho problémů. Projekt vypracoval Krajský projektový ústav v Praze, ale projektová dokumentace je neúplná, generálním dodavate-

telem je Okresní stavební podnik v Kolíně, ale nejasné jsou dosud vztahy mezi ním a subdodavateli, závody 05 a 06 národního podniku Prámstav. Investorem je Krajský investorský útvar v Praze, středisko Kolín.

Letos se připravovaly také stavby dvou tělocvičen a rekonstrukce nafukovací haly, která slouží jako tělocvična pro 5.Základní školu v Mnichovické ulici.

Vedle tělocvičny 1.Základní školy v Bezručově ulici se má postavit podobná tělocvična pro 7.Základní školu. Projektoval ji opět Krajský projektový ústav v Praze, generálním dodavatelem jsou Technické služby města Kolína, investorem odbor školství a kultury Městského národního výboru Městského národního výboru v Kolíně. Zatím se prováděla projektová dokumentace a zajišťovaly se subdodávky .

Pro 3.Základní školu se připravovala v akci "Z" stavba dřevěné montované tělocvičny značky "BIOS". Projekt zpracoval opět Krajský projektový ústav v Praze, investorem je Městský národní výbor. Akce byla zahájena stavbou inženýrských sítí. Závod Bios Sedlčany dodá montážní prvky v roce 1985 a Okresní stavební závod Praha-západ má zahájit montáž také v příštím roce. Garantem stavby se stala Tělovýchovná jednota Jiskra Kolín, která má značné zkušenosti z výstavby vlastních objektů v akci "Z".

U sportovní nafukovací haly 5.Základní školy na Zálabí bylo třeba provést rekonstrukci elektrické instalace, strhnout starý a nafouknout nový plátěný obvodový plášť. Práce na elektrické instalaci prováděla Tělovýchovná jednota Kolín, nový plášť dodala továrna Texlen Teplice a o jeho montáž byli požádáni vojáci kolínské posádky.

Počátkem školního roku 1983/84 se poněkud zlepšila materiální základna Zvláštní školy: byl jí přidělen celý objekt školy v Kolíně IV, Škodova ulice čp. 216, o který se dosud musela dělit se 4. Základní školou. Tím získala pět nových učeben. V tomto školním roce už měla 13 tříd a 182 žáky a tři oddělení školní družiny. Uvažuje se ještě o stavbě nového školního zařízení na dvoře této školy, v němž by vedle školní kuchyně s kapacitou šestset obědů denně bylo ještě šest učeben pro Zvláštní školu. Zpracování projektové dokumentace na tuto stavbu bylo svěřeno podniku Chemoprojekt v Kolíně.

Lidová škola umění Františka Kmocha, pokud jde o prostorové dispozice a pracovní podmínky, je na tom ze všech kolínských škol snad nejhůř. Od roku 1980 je umístěna v domě čp. 24/II ve Sekolské ulici, který byl z obytného domu pro ni narychlo adaptován, když musela opustit svůj tehdy celkem vyhovující objekt na rohu Čechových sadů a Voskresenské ulice, který musel ustoupit nové výstavbě v tom prostoru. Od té doby se datují všechny těžkosti školy, které s lety ještě rostou. Škole chybí sborovna, nejméně pět učeben pro individuální výuku, zkušebny pro sbory a soubory a jiné potřebné místnosti. Nadále se dosud nepodařilo přes různé i nákladné úpravy zajistit dostatečnou akustickou izolaci dosevadních učeben. Ke zlepšení prostorové situace školy a aspoň částečnému odstranění největších nedostatků školy byl již v roce 1980 zakoupen sousední dům čp. 74/II, ale dodnes nebyla provedena jeho adaptace, takže nemůže být ško-

onové soubory a akordeonové trio, soubor zobcových fléten a kvartet zobcových fléten a čtyři další komorní soubory kytarové, houslové, klarinetní a komorního zpěvu.

Žáci školy se zúčastnili řady soutěží a v nich získali dobrá umístění. V soutěži lidových škol umění získali v krajském kole v hudebním oboru čtyři první místa a dvě čestná uznání, ve výtvarném oboru postoupilo sedm soutěžících žáků do národního kola a v literárně dramatickém oboru se umístili žáci školy dvakrát na prvním místě, třikrát na druhém a jednou na třetím místě. V ústředním kole této soutěže se dobře umístili kytaristé, získali jedno druhé místo a dvě čestná uznání. Úspěšní byli žáci Lidové školy umění v Kolíně také v soutěži zájmové umělecké činnosti, kde v oboru literárně dramatickém se umístili v krajském kole šestkrát na prvním místě, čtyřikrát na druhém a dvakrát na třetím místě. V soutěži Českého svazu žen získali žáci školy dvě první místa a také v soutěžích "Kutnohorská pečeť" a "Cyránův kord" se umístili na prvních místech. Ve výtvarné soutěži "Děti, mír a umění" byly výtvarné práce žáků kolínské lidové školy umění vyhodnoceny v krajském kole na prvním a druhém místě a děti si odnesly odtud ještě dvě čestná uznání. Výsledky v těchto soutěžích svědčí o dobré a poctivé práci pedagogů Lidové školy umění v Kolíně i o velké péči a snaze dětí.

Široká byla také veřejná činnost kulturní kolínské "lidušky", jak se též obecně Lidové škole umění říká. Její soubory i jednotliví žáci vystupovali při samostatných koncertech a festivalech, přehlídkách, výstavách a v kultur-

ních pořadech při různých slavnostních schůzích a konferencích. Nelze zde všechna veřejná vystoupení souborů a žáků Lidové školy umění v Kolíně vyjmenovat, uvedu alespoň některá: Mládežnický dechový orchestr účinkoval 24. a 25. dubna 1984 v divadle na Vinohradech, 1. května 1984 v Zásnukách a v Horních Krutech, 4. května 1984 na slavnostním koncertě k 20. výročí svého založení, 20. května 1984 na festivalu mládežnických dechových orchestrů v Neratovicích, 2. června 1984 v parku Julia Fučíka v Praze a ve dnech 5. až 10. června 1984 na 22. Kmochově Kolíně. Taneční soubor se zúčastnil 9. června 1984 přehlídky scénického tance v Sedlčanech, literárně dramatický soubor vystupoval ve čtyřech veřejných pořadech, například v pořadu poezie ke 120. výročí narození Josefa Svatopluka Machara a 150. výročí narození Jana Nerudy. Žáci výtvarného oboru se zúčastnili čtyř výstav, vystavovali i na přehlídce prací žáků Středočeského kraje v Dobříši. Žáci hudebního a literárně dramatického oboru provedli 49 kulturních brigád pro organizace Národní fronty a 51 vystoupení v Domech důchodců; pravidelně také účinkovali v kulturních programech při akcích a obřadech Sboru pro občanské záležitosti.

Důležitým doplňkem základního školství školní družiny, nebo jak se dnes také říká "zařízení mimoškolní výchovy". Jsou článkem výchovně vzdělávacího procesu prvního stupně základních škol, působí na rozvíjení zájmové činnosti dětí, učí je organizovaně a účelně využívat volný čas a připravuje pro ně různé pracovní i zábavné programy v době, kdy dě-

ti nemohou být samy doma, protože jsou jejich rodiče v zaměstnání. V žádném případě však nesmějí být nějakým doplňkem školního vyučování nebo místem doučování. Školní družiny jsou zřízeny v Kolíně při první až šesté základní škole, při čemž družina první základní školy slouží i dětem sedmé základní školy. Práci školních družin omezuje nedostatek vlastních místností, v mnoha případech musí družiny pracovat ve školních učebnách po vyučování. Pro nedostatek místa mohou být do školních družin v Kolíně zařazováni jen žáci nejnižších ročníků základních škol.

Ve školním roce 1983/84 získala školní družina 4. Základní školy v Kutnohorské ulici část domu čp. 50/IV po zrušené mateřské škole v tomto objektu.

Ve čtvrtek dne 30. září 1984 v 11 hodin dopoledne byl slavnostně otevřen nově vybudovaný pavilón mimoškolní výchovy v Kolíně II na rohu Bezručovy ulice a ulice V břízách, určený družině mládeže při I. Základní škole. Dvoupodlažní budova má sedm tříd a ostatní potřebná zařízení. Provoz v ní byl zahájen 3. září 1983 a bylo sem přemístěno zařízení školní družiny z prvního patra objektu, který dosud sloužil družině a školní jídelně a který po adaptaci rozšíří prostory jídelny a bude sloužit výhradně jen pro stravování školních dětí první a sedmé základní školy. Nová budova sloužila svému účelu od začátku nového školního roku, i když nebyla ještě zcela hotova, především nebylo hotovo dálkové vytápění budovy, které se pak s velkými těžkostmi dodělávalo a topit se mohlo až těsně před příchodem zimy. Práce na topném zařízení zdržela výstavba výměňkové stanice



není sám Městský národní výbor bez pomoci vyšších orgánů schopen zajistit ani tu nejnnutnější údržbu školských zařízení a objekty se dále rozpadají a jeden za druhým se bude dostávat do havarijní situace, jak tomu bylo u budov 3. a 5. Základní školy.

V letošním roce se ukázalo, že školní objekty nejen nedostačují potřebám výuky dětí v Kolíně, ale navíc i jejich stav a vnitřní zařízení nevyhovují nejjzákladnějším požadavkům bezpečnosti práce. V lednu 1984 provedl Inspektorát bezpečnosti práce pro Středočeský kraj v kolínských školách revizi, zaměřenou zejména na nízkotlaké kotelny, redukční stanice a školní dílny, a zjistil 41 závad. Třebaže odbor školství a kultury Městského národního výboru doklady prokázal, že o většině závad ví a že objednal jejich odstranění již dávno u příslušných odborných podniků, které však objednané práce neprovedly, byla mu uložena správná pokuta dva tisíce korun. S postupným odstraňováním zjištěných závad měl pak národní výbor nesmírné obtíže.

Struktura středních škol a odborných učilišť v Kolíně se ve školním roce 1983/84 proti dřívějšímu nezměnila. Jsou zde nadále čtyři střední školy a pět středních odborných učilišť. Všechna tato zařízení jsou řízena odborem ~~kwk~~ školství Středočeského krajského národního výboru v Praze, který také spravuje jejich objekty, pokud jde o střední odborná učiliště ve spolupráci s příslušnými průmyslovými podniky a jinými organizacemi.

Gymnázium Kolín je umístěno v budově čp. 162/III v Žiž-

školní jídelně se stravovalo všech šest set. Od školního roku 1984/85 zavedlo učiliště nástavbové dálkové studium v oboru spojový manipulát ukončené maturitou, určené pro pracovníky již vyučené a pracující v oboru.

Střední učiliště strojírenské v Kolíně mělo dva objekty: čp. 747/V v Chelčického ulici a čp.611/V v ulici U Boruku. Ve školním roce 1983/84 mělo 334 učňů v tříletých učebních oborech: strojní mechanik pro stroje a zařízení, strojní mechanik pro výrobu a montáž kotlů a obráběč kovů. Mělo svůj internát s 35 lůžky a pro své učně zajišťovalo celodenní stravování.

Střední odborné učiliště elektrotechnické neposkytlo podklady pro zpracování údajů, takže o něm nemohu nic povědět, a o Středním odborném učilišti místního stavitelství jsem uvedl údaje v kapitole "Stavebnictví" této kroniky.

V závěru zpráv o kolínském školství musím ještě uvést stručnou informaci o stavu příptav na stavbu nové čtyřia-dvaceti třídní školy, která má být postavena při Jaselské ulici a která má konečně vyřešit problémy kolínského základního školství. Plánovací práce na projektu této školy začaly někdy před rokem 1970 a od té doby se stále slibuje Kolínu nová kompletní škola a více či méně intenzívně se na projektu pracuje. Původně měla mít 27 tříd, nyní už jen 24. Generálním projektantem školy je Krajský projektový ústav v Praze, generálním dodavatelem Průmstav Kolín a investorem Krajský projektový útvar v Praze, středisko Kolín. Letos byl zpracován návrh projektového úkolu a zahájeno územní

skytuje okamžitou pomoc, zejména když jim hrozí újma na zdraví nebo jejich výchově při zanedbání péče povinných osob, rodičů. Ve většině případů potřebují takovou pomoc děti po rozvodu manželství jejich rodičů, ale letos musel Městský národní výbor chránit a upravit poměry dětí v osmnácti případech ještě před rozvodem rodičů. Největší ohrožení dětí pak nastává po rozvodu, kdy rozvedení manželé jsou nuceni bydlet dále ve společném bytě, přivádějí si tam své nové partnery a vyhrocují tak napjetí, které neurotizuje především děti. Městský národní výbor prostřednictvím svého oddělení péče o mládež sleduje po rozvodu manželství i vyměňování výživného na děti, aby nebyla jejich další výchova ohrožena nedostatkem finančních prostředků toho z rodičů, jemuž byla soudem svěřena další péče o děti, sleduje úpravu styku druhého rodiče s dětmi, změny příjmení dětí po novém sňatku matky, případně osvojení dětí novým manželem matky.

Finanční příspěvky rodinám v případě ohrožení výchovy dětí poskytuje Městský národní výbor formou příspěvku na výživu a formou dávek sociální péče tak zvané "sociálně potřebným" rodinám, to je takovým, v nichž na každého člena připadne čistý měsíční příjem v průměru 750,-- Kčs nebo méně po odečtení 500 korun na bydlení a vybavení domácnosti; u těch členů rodiny, kteří jsou trvale nemocní a musí užívat diety, se částka čistého měsíčního příjmu zvyšuje na 820,-- až 890,-- Kčs a u účastníků odboje až na 1200,-- Kčs. Pokud v rodině klesne průměrný měsíční čistý příjem na jednoho člena pod tyto částky, vyplácí Městský národní výbor takové

činnost dětí do patnácti let v šestnácti případech, z toho bylo šest cikánských dětí. Takové děti se buď svěřují do výchovy jiných osob než rodičů nebo se umísť v dětských domovech anebo nad jejich výchovou se ustanovuje dohled. V roce 1984 byl nad sedmi dětmi ustanoven dohled, sedm bylo svěřeno do péče jiných osob a osm dětí, z toho šest cikánských bylo umístěno v dětských domovech.

Stálé a vážné problémy jsou s výchovou dětí v cikánských rodinách. V roce 1984 bylo k trvalému pobytu v Kolíně přihlášeno 77 cikánských rodin. Městský národní výbor sledoval výchovu 247 dětí v 61 cikánských rodinách. Snažil se ovlivňovat jejich výchovu od nejtětlejšího mládí, přednostně je umísťoval v předškolních zařízeních a školních družinách. V roce 1984 bylo 6 cikánských dětí v jeslích, 19 v mateřských školách, 4 ve zvláštní mateřské škole, 37 cikánských dětí chodilo do kolínských základních škol a 34 do Zvláštní školy v Kolíně. V cikánských rodinách se rodí stále mnoho dětí, jejichž výchovu pak rodiče nezvládnou nebo o ni ani nemají velký zájem podle cikánského způsobu. Aby se předešlo takovým poměrům, doporučují lékaři matkám, které už mají aspoň dvě děti, dobrovolnou sterilizaci; v roce 1984 byla provedena ve čtyřech případech. Městský národní výbor poskytuje cikánským dětem mimořádnou pomoc, na rozdíl od ostatních dětí ve městě, platí jim obědy ve školních jídelnách nebo jim aspoň poskytuje slevy na stravném, obstarává jim vybavení do škol v přírodě, vysílá je bezplatně do letních táborů pro cikánské děti, kde jim pobyt i vybavení zaplatí, a j. Letos bylo v těchto letních táborech 11 cikánských dětí z Kolína.

## K U L T U R A      A      S P O L E Č E N S K Ý      Ž I V O T

Kulturní a společenský život v Kolíně byl v roce 1984 bohatý a pestrý, jak je tomu v našem městě již po mnoho let dobrou tradicí. Na vytváření mnohotvárného kulturního a společenského života se podílelo velké množství umělců, organizátorů a institucí, profesionálních i ochotnických. Největší tíha úkolů při vytváření kulturního klimatu ve městě ležela opět i letos na bedrech profesionálních kulturních zařízení, které ve městě působily, ale vedle nich se uplatňovala, a to s velikým úspěchem, i celá řada jiných institucí, škol, učilišť, politických, společenských a zájmových organizací Národní fronty, kulturních komisí Revolučního odborového hnutí, sportovních a tělovýchovných organizací. Tím byli do aktivního kulturního dění ve městě zapojováni nejen umělci a organizátoři kultury z povolání,

ale i velké množství dobrovolníků, ochotníků, kteří věnovali svůj volný čas i své schopnosti tomuto účelu, vystupovali v různých kulturních a zábavných programech, připravovali a pořádali pro své spoluobčany a spolupracovníky různé kulturní a společenské podniky, zábavy, besedy, divadelní a filmová představení, přednášky, kulturní zájezdy a mnoho jiných akcí. Není v silách kronikáře zachytit celý tento bohatý, pestrý, různotvarý a neustávající po celý rok proud podniků, pořadů a akcí kulturního a společenského života v našem městě, vyjmenovat všechny a o každém něco charakteristického říci. Musí se omezit jen na nejdůležitější z nich, na ty, které vytvářejí páteř všeho kulturního dění ve městě a povědět něco o těch kulturních organizacích, které mají největší podíl na kultuře našeho města Kolína.

Veškerý kulturní a společenský život ve městě koncipoval, usměrňoval, kontroloval a řídil Městský národní výbor prostřednictvím svého Jednotného plánu kulturně výchovné činnosti. Stmeloval snažení a orientoval práci všech složek, působících v oblasti kultury, ve směru hlavních úkolů, které byly kultuře uloženy v letošním roce, a vytvářel podmínky k uspokojování, rozvíjení a společenskému uplatnění kulturních zájmů a aktivit pracujících i mládeže ve sféře kultury. Sjednocoval úsilí všech organizátorů kulturního dění k dosahování stále vyšší koncepčnosti, kvality a účinnosti kulturně výchovné práce a jejího působení na posluchače, účastníky a diváky.

Kulturně výchovná práce se v roce 1984 zaměřovala k oslavě významných kulturně politických výročí a událostí,

Městské kulturní středisko spravovalo ve městě několik objektů, ve kterých provádělo vlastní činnost svých souborů a kroužků nebo je pronajímalo k pořádání různých kulturně politických a společenských akcí jiným pořadatelům. Své sídlo mělo Městské kulturní středisko v Kolíně I, Pražská ulice v objektu bývalé Zámecké restaurace, většinu akcí, zejména těch rozsáhlejších, pořádalo v Kulturním domě pracujících /KDP/ v Kolíně I, Zámecká ulice, spravovalo dále objekt tzv. Agitačního střediska v Kolíně II, v ulici Rimavské Soboty, a prostory "Malého divadla" v suterénu budovy kostela Československé církve husitské v Kolíně III, Husovo náměstí; kromě toho mělo ve své správě ještě dům čp. 105 v Kolíně I, Kouřimská ulice, kde mělo umístěno své propagační oddělení. Ve všech těchto objektech se konaly různé konference, schůze, aktivity, kursy, přednášky, besedy, taneční zábavy, plesy, karnevaly, diskotéky, taneční kursy a věnečky, zábavné a poučné pořady, výstavy, divadelní představení, zkoušky souborů a schůzky kroužků zájmové umělecké činnosti, ale i svatební hostiny, sjezdy abiturientů kolínských škol, přivítání hostů z družebních měst apod. Celkem bylo v těchto objektech letos pořádáno 2 668 takových akcí, z toho počtu bylo v objektech Zámecké restaurace a Kulturního domu pracujících 1 865 akcí, v objektu "Agitačního střediska" 657 a a v prostorách "Malého divadla" 146 akcí. V objektu "Agitačního střediska" byla od října letošního roku uvolněna na trvalo jedna místnost pro manželskou a předmanželskou poradnu.

Ve vlastní režii uspořádalo Městské kulturní středisko

letos 75 kulturně zábavných a kulturně výchovných akcí, které navštívilo 26 783 posluchačů a návštěvníků. Organizovalo 25 vystoupení profesionálních umělců a skupin z oblasti tak zvané "populární hudby". Ze známých dnes profesionálních zpěváků zde vystupovali: Michal Tučný, Waldemar Matuška, Karel Zich, Petr Spálený, M. Linková, Petr Rezek, Peter Nagy, Josef Laufer, Stanislav Procházka ml., Milan Varga, Václav Neckář, Lešek Semelka, František Ringo Čech, Vítězslav Vávra, Dalibor Janda a skupiny "popmusic": Plevci, Fešáci, Olympic, Katapult, OK Band, Synkopy, Halogen a Kamrádi táborových ohňů. Na pořady těchto populárních zpěváků a skupin přišlo 9 740 návštěvníků, v průměru 390 na jedno vystoupení.

V rámci systému "Kultura a mládež" uspořádalo letos Městské kulturní středisko 23 akcí s názvy: "Příběh jedné třídy"/4 x/, "Setkání s kytarou a akordeonem" /4 x/, "Šest malých tučňáků" /4 x/, "Zlatá panna" /11 x/. Navštívilo je 6 435 mladých lidí, v průměru 281 na jeden pořad.

Pro děti uspořádalo Městské kulturní středisko jen pět pořadů, a to třikrát pořad pod názvem "Pojďte si hrát" a dvě divadelní představení "Princezna se zlatou hvězdou na čele". Hrál se pro 1 447 dětí, na jednom představení bylo v průměru 289 dětských návštěvníků.

Nejnavštěvovanějšími podniky byly taneční zábavy, společenské plesy a diskotéky. Městské kulturní středisko jich ve své režii uspořádalo 21 pro 8 894 účastníků; v průměru přišlo na jeden takový podnik 424 lidí. Z podniků tohoto druhu byly tři společenské plesy: "Ples dříve narozených",



"Diskoples" a "Muzikantský ples", tři taneční zábavy: před-  
 májová veselice, posvícenská zábava a silvestrovská zábava,  
 a patnáctkrát pořádalo Městské kulturní středisko diskotéky.

Jednou z důležitých oblastí práce Městského kulturního  
 střediska je péče o rozvoj zájmové umělecké činnosti dospě-  
 lých i mládeže. Městské kulturní středisko jako zřizovatel  
 souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti vytváří těmto  
 útvarům podmínky k jejich činnosti, poskytuje jim své pro-  
 story a místnosti, zabezpečuje pro ně finanční prostředky,  
 zajišťuje propagaci jejich činnosti a organizuje jejich vy-  
 stupování na veřejnosti a uplatnění v kulturním a společen-  
 ském životě našeho města. Mimořádnou pozornost věnuje svým  
 špičkovým útvarům zájmové umělecké činnosti, které reprezen-  
 tují naše město a jsou vizitkou jeho kulturní úrovně: Měst-  
 ské hudbě Františka Kmocha, Malému divadlu, Klubu společen-  
 ského tance, Kolínské filharmonii, Filmovému kroužku. Posky-  
 tuje jim vyšší finanční prostředky, zajišťuje jim větší me-  
 todickou pomoc prostřednictvím Středočeského krajského kul-  
 turního střediska v Praze, stará se o jejich kvalitní pří-  
 pravu, poskytuje jim uniformy, nástroje a přístroje a orga-  
 nizuje jejich vystupování ve městě, mimo město v ČSSR i v  
 zahraničí.

Zájmová umělecká činnost tím, že poskytuje prostor a  
 vytváří podmínky k realizování uměleckých a zájmových akti-  
 vit pracujících i mládeže, má své nezastupitelné místo v  
 kulturním a společenském životě města. Útvary zájmové umě-  
 lecké činnosti nalézají své uplatnění v široké míře ve vy-

tváření kulturního klimatu města: v plesové sezóně i při většině všech ostatních tanečních zábav účinkují hudební soubory zájmové umělecké činnosti a vystupuje zde i Klub společenského tance, při slavnostních shromážděních pracujících k oslavě kulturně politických výročí a událostí, na konferencích i při slavnostních schůzích vystupují v kulturních pořadech soubory zájmové umělecké činnosti, zejména pěvecké, recitační, taneční, soubory zájmové umělecké činnosti pomáhají i Sboru pro občanské záležitosti při jeho slavnostech a obřadech, amatérské soubory zájmové umělecké činnosti účinkují i při jiných kulturních akcích, jako například při Filmovém festivalu pracujících, působí při slavnostních příležitostech v kolínských závodech, podnicích a ústavech. Pořádají i samostatná vystoupení, jako jsou koncerty Kolínské filharmonie nebo Městské hudby Františka Kmocha, divadelní představení Malého divadla, výstavy apod. Nejrozsáhlejším samostatným podnikem zájmové umělecké činnosti je každoročně pořádaný festival dechových orchestrů Kmochův Kolín, při němž se vedle amatérských hudebních souborů uplatňují i soubory taneční a pěvecké.

Zájmová umělecká činnost stojí právem ve středu pozornosti všech stranických a státních činitelů ve městě a je jí zejména ze strany městského výboru Komunistické strany Československa a Městského národního výboru, ale i mnoha organizací Národní fronty věnována veškerá možná pomoc.

Městské kulturní středisko má přímo ve svém statutu zdůrazněnu povinnost všestranně zajišťovat materiální základnu i metodickou pomoc svým kroužkům a souborům zájmové

umělecké činnosti. V roce 1984 pracovalo při Městském kulturním středisku devatenáct souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti, v nichž pracovalo 954 členů, a uskutečnilo se 675 různých podniků, vystoupení a akcí a 875 zkoušek, nácviků a schůzek souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti. Na vystoupení těchto souborů se přišlo podívat přes 25 000 diváků a návštěvníků. V závěru roku uspořádalo Městské kulturní středisko v rámci Roku české hudby přehlídku činnosti a práce souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti, na níž soubory předvedly ukázky ze svých vystoupení a pořadů a nejlepší soubory i jednotlivci byli odměněni.

V roce 1984 pracovaly při Městském kulturním středisku tyto soubory a kroužky zájmové umělecké činnosti:

Klub fotografů amatérů /24 členů/,

Filmový kroužek /18 členů/,

Klub esperantistů /17 členů/,

Klub filatelistů /181 členů/,

Hádkářský a křížovkářský klub "Jarabáček" /20 členů/,

Soubor divadelních ochotníků "Malé divadlo" /25 členů/,

Dětský taneční soubor "Mateníček" /30 členů/,

Klub společenského tance /22 členů/,

Pěvecký sbor učitelů /40 členů/,

Symfonický orchestr Kolínská filharmonie /65 členů/,

Městská hudba Františka Kmocha:

velký dechový orchestr /70 členů/,

I. malý dechový orchestr /21 členů/,

II. malý dechový orchestr /18 členů/,

Smyčcové kvarteto /4 členi/

Taneční orchestr Atlantik /8 členů/,  
 Taneční orchestr Metronom /10 členů/,  
 Taneční orchestr Universal /12 členů/,  
 Taneční orchestr Studio /15 členů/,  
 Kruh přátel hudby /393 členů/.

Některé ze souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti Městského kulturního střediska v Kolíně oslavily letos svá jubilea: Klub fotografů amatérů 65 let, Klub filatelistů 60 let, Pěvecký sbor učitelů 25 let, Klub společenského tance 20 let, Taneční orchestr Studio 15 let, taneční orchestr Universal 10 let a Filmový kroužek 5 let od svého znovuzaložení a 25 let od svého prvního vzniku.

Taneční orchestr Studio se orientuje na moderní taneční hudbu s bohatým využíváním sólového i sborového zpěvu. Účinkuje především na tanečních zábavách a společenských plesech a doprovází hudbou kurzy tance a společenské výchovy. Členové souboru úzce spolupracují s Městskou hudbou Františka Kmocha. Vedoucím souboru je ing. Josef Buchar.

Taneční orchestr Universal vede Jiří Hruška. Repertoár souboru je složen ze současné moderní taneční hudby. Využití souboru je převážně na tanečních zábavách a plesech. Je znám svým každoročním brigádnickým vystupováním na seřadisti májových průvodů. Má úzký vztah a spolupracuje s kolínským divadlem.

Amatérský divadelní soubor Malé divadlo dobyl letos opět významných úspěchů. Na krajské soutěžní přehlídce amatérských divadelních souborů hrajících pro děti, která se konala v listopadu v Žebráku a které se zúčastnilo Malé di-

vadle představením pohádky "O Vendulce a Vitouškovi", získalo první cenu za nejlepší inscenaci, členové Jaroslav Slavík a Oldřich Hampl první cenu za nejlepší mužské herecké výkony a Dana Serbusová první cenu za nejlepší režii. Soubor postoupil na národní přehlídku amatérských divadelních souborů hrajících pro děti, která se bude konat v roce 1985 v Ostravě.

Kruh přátel hudby pokračoval i letos v organizování koncertní činnosti v Kolíně. V první polovině roku dokončil abonentní cyklus koncertů, který započal na podzim roku 1983 a po prázdninách letošního roku zahájil již 18. sezónu své činnosti. Na samém konci minulého roku přinesl svým předplatitelům a všem zájemcům o vážnou hudbu opravdu krásný dárek k vánocům, když ve vánočním týdnu v neděli dne 25.prosince 1983 odpoledne a večer uspořádal v divadle mimořádný koncert Kolínské filharmonie. Pod taktovkou Ivana Fišera byla provedena "Serenáda in C" Pavla Josefa Vejvanovského a "Česká mše vánoční" Jakuba <sup>Jana</sup> Josefa Ryby. Sólový zpěv přednesla sopranistka Severočeského divadla v Ústí nad Labem Blanka Beranová, Kolíňačka, absolventka kolínské Lidové školy umění Františka Kmocha.

První svůj letošní koncert abonentního cyklu pořádal Kruh přátel hudby v divadle dne 24.ledna 1984. Vystoupilo na něm Klavírní kvarteto Bohuslava Martinů.

Dne 5.března 1984 pořádal Kruh přátel hudby v divadle další abonentní koncert. Soubor "Čeští komorní sólisté" přednesl skladby F.Tůmy, F.Bendy, J.Wernera a Leoše Janáč-

ka. Skladatel J.Werner uvedl jednotlivé skladby koncertu v krátké besedě.

Dne 20.března 1984 se konal v divadle třetí letošní abonentní koncert Kruhu přátel hudby, na němž vystoupil houslista Čeněk Pavlík za klavírního doprovodu zasloužilého umělce profesora Alfréda <sup>Holečka</sup> Strejčka. Mladý umělec přednesl brilantně a technicky dokonale obtížné skladby našich i cizích skladatelů a spokojené obecenstvo si dlouhotrvajícím potleskem vyžádalo několik přídavků.

Dne 17.dubna 1984 pořádal Kruh přátel hudby v divadle koncert Kociánova kvarteta, s nímž vystoupil zasloužilý umělec Felix Slováček, který hrál na soprán saxofón.

Dne 15.května 1984 hostoval na abonentním koncertu Kruhu přátel hudby v divadle Středočeský symfonický orchestr z Poděbrad. Přednesl symfonickou báseň Bedřicha Smetany "Má vlast" za řízení svého dirigenta Jana Maria Dobrodinského.

Dne 22.května 1984 se konal v divadle poslední koncert abonentního cyklu Kruhu přátel hudby sezóny 1983-1984. Vystoupil na něm "Nový komorní orchestr" se sólistou na violoncello Janem Páleníčkem.

Dne 23.října 1984 zahájil Kruh přátel hudby svůj 18. ročník abonentních koncertů koncertem "Panochova kvarteta" v kolínském divadle.

Dne 13.listopadu 1984 se konal v divadle v rámci abonentního cyklu koncertů Kruhu přátel hudby koncert Kolínské filharmonie, který dirigoval Ivan Fišer. Na pořadu byl Klavírní koncert B moll Petra Iljiče Čajkovského, jehož só-

lový part přednesl jako host klavírista Igor Ardašev. V dalším pořadu koncertu přednesla Kolínská filharmonie části "Z českých luhů a hájů", "Tábor" a "Blaník" ze symfonické básně "Má vlast" Bedřicha Smetany.

Dne 4.prosince 1984 pořádal Kruh přátel hudby koncert "Nového pražského tria", s nímž vystoupili sólisté Brigita Šulcová, soprán, a Milan Zelenka, kytara.

Dne 18.prosince 1984 se konal v sále bývalé Zámecké restaurace další koncert Kolínské filharmonie, na němž hostovala sólistka na harfu Lucie Konícarová.

Tímto koncertem ukončil Kruh přátel hudby letošní část abonentního koncertního cyklu svého 18.ročníku. Abychom měli alespoň ty hlavní koncerty letošního roku pohromadě, uvedu zde ještě několik dalších koncertů, jejichž pořadatelem už nebyl Kruh přátel hudby.

V pondělí dne 19.března 1984 uspořádala Ústřední hudba československých spojů se sídlem v Kolíně slavnostní koncert v divadle na počest nedožitých 82.narozenin skladatele národního umělce Karla Vacka. Karel Vacek byl velkým příznivcem kolínských dechových hudeb a často také jejich koncerty dirigoval. Letos jej zastoupil jeho syn Karel Vacek mladší. Jednotlivé skladby koncertu dále řídili oba dirigenti Ústřední hudby československých spojů se sídlem v Kolíně bratři major čs.armády Jaroslav Zeman a Vladimír Zeman. Pořad uváděl dlouholetý spolupracovník kolínských dechových hudeb hlasatel Československého rozhlasu Jiří Valenta. Koncertu byla přítomna čtyřčlenná delegace družebního orchestru z města Kamenz v Německé demokratické republice.

Dne 9. dubna 1984 uspořádala místní organizace Československé strany socialistické v Kolíně v rámci "Roku české hudby" v divadle koncert sólistů Národního divadla. Vystoupila národní umělkyně Milada Šubrtová, národní umělec Eduard Haken, národní umělec Ivo Žídek a zasloužilá umělkyně Ivana Mixová.

Dne 4. května 1984 se konal v sále bývalé Zámecké restaurace slavnostní koncert Mládežnického dechového orchestru Socialistického svazu mládeže Lidové školy umění Františka Kmocha na oslavu dvacátého výročí svého založení. Orchester byl založen v říjnu roku 1963. Vedle jubilujícího kolínského orchestru vystoupil na tomto koncertě jeho host Mládežnický orchestr Lidové školy umění Neratovice. Koncert řídili střídavě dirigenti Jan Chromec, Ivan Fišer, Miroslav Císař, Ladislav Vítů, František Kmoč, Jiří Vantuch, Jaroslav Kužel, Jaroslav Zeman, Vladimír Zeman a vedoucí kolínského mládežnického orchestru Miroslav Zeman. Na programu koncertu byly vedle klasických skladeb Františka Kmocha i skladby moderního dechového repertoáru současných skladatelů, z nichž někteří dirigovali na koncertu vlastní skladby. Během dvaceti let trvání orchestru vyrostli v jeho řadách mnozí muzikanti, kteří dnes působí v různých orchestrech. Někteří z nich přišli na tento koncert, přinesli sebou nástroje a zahráli si spolu s mládežnickými orchestry v závěru koncertu pochody Františka Kmocha.

V pondělí dne 3. prosince 1984 se konal v divadle koncert Ústřední hudby československých spojů se sídlem v Kolíně, na který přijela delegace družebního orchestru z města



Kamenz z Německé demokratické republiky, vedená starostou a tajemníkem města. Hosté tak oplatili návštěvu představitelům města Kolína, kteří byli v Kamenzi v srpnu letošního roku. Družba Kolína s městem Kamenz, který leží na území Lužického Srbska, trvá už dvacet let. Kolínští pozvali hosty znovu na 23.Kmochův Kolín v roce 1985 a němečtí přátelé pozvali představitele města Kolína do Kamenze na Slavnost květů v roce 1985.

Dne 11.prosince 1984 se konal v divadle slavnostní koncert Městské hudby Františka Kmocha. Jako hosté vystoupili zpěvačka Rennée Nachtigalová a hudební skladatelé Evžen Zámečník a Miroslav Císař.

Největším koncertním podnikem byl ovšem i letos festival dechových orchestrů 22. Kmochův Kolín. Konal se ve dnech 5. až 10.června 1984 a v jeho průběhu bylo uspořádáno celkem deset samostatných koncertů. Zúčastnilo se ho patnáct československých a tři zahraniční dechové orchestry, pohybové skupiny /mažoretky/ a pěvecký sbor kolínských škol. Novinkou letošního ročníku byly odpolední koncerty kolínských dechových orchestrů v úterý, ve středu a ve čtvrtek v parku Julia Fučíka. Letos se s hlavními pořady vrátil festival opět na náměstí Obránců míru.

Dalším důležitým oborem činnosti Městského kulturního střediska je mimoškolní výchova a vzdělávání. Na tomto úseku uspořádalo Městské kulturní středisko letos 99 různých kursů a vzdělávacích akcí za účasti 6 453 kursistů a ostatních účastníků. Největší účast byla na kursech tance a spo-

lečenské výchovy a na dalších podnicích pořádaných v rámci těchto kursů. Bylo uspořádáno šest základních tanečních kursů, jeden taneční kurs pro pokročilé a dva přípravné kursy tance pro školní mládež, dále šest tanečních věnečků, dva plesy "v bílém" pro účastníky kursů a jeden karneval.

Dále pořádalo Městské kulturní středisko již tradiční kursy šití a kreslení stříhů, o něž je mezi ženami stále veliký zájem, a proto jich letos muselo být uspořádáno dvacet. Městské kulturní středisko zorganizovalo pro ženy ještě další kursy, dva kursy kosmetiky, dva kursy tradiční pohybové výchovy a jeden kurs moderního těloeviku zvaný "aerobic".

Také letos provozovalo Městské kulturní středisko kursy psaní strojem a jazykové kursy. Byly to dva kursy psaní strojem a 42 jazykové kursy, z toho 11 kursů angličtiny, 27 kursů němčiny, 2 kursy francouzštiny a 2 kursy italštiny. Jazykové kursy navštěvovalo 413 zájemců.

V rámci mimoškolní výchovy a vzdělávání uskutečnilo Městské kulturní středisko ještě deset přednášek za účasti 574 posluchačů a cyklus vzdělávacích a zábavných pořadů pro učeně středních odborných učilišť v Kolíně, jichž bylo 13 za účasti 615 mladých lidí. Na pořadu těchto akcí byla témata: sexuální výchova, plánované rodičovství, výchova k rodičovství, pubertální věk a jeho rizika, muž a žena, lásky bez lásky, hovory o hudbě, úloha kultury a umění, kultura v Kolíně, Kolín dříve a nyní, Varšavská smlouva, mezinárodní význam Velké říjnové socialistické revoluce a jiné.

Městské kulturní středisko pokračovalo také v letošním

roce ve vydávání měsíčního časopisu "Kolínský zpravodaj". Vycházel pravidelně každý měsíc kromě srpna, vyšlo letos jedenáct čísel. V únoru bylo číslo časopisu rozšířeno o čtyři strany textu, takže pak mělo každé číslo kromě čtyř stran obálky dvacet stran textu uvnitř. Jeho náklad stoupl letos na 1 800 kusů každého čísla a zájem veřejnosti byl takový, že se rozprodala téměř všechna. Finanční náklady na vydávání "Kolínského zpravodaje" činily za rok 1984 celkem 72 542,— Kčs, za prodej výtisků se utržilo 37 182,60 Kčs, takže se muselo z prostředků Městského kulturního střediska letos doplatit 35 359,40 Kčs. Časopis se prodával po 2,—Kčs za jedno číslo; poštovní novinová služba, která obstarávala prodej časopisu ve svých novinových stáncích a prodejnách novin ve městě, si připočítávala k ceně časopisu nějaká procenta za tuto službu, část nákladu se rozesílala zdarma některým činitelům ve městě. Celková ztráta při vydávání tohoto dnes již známého a oblíbeného kolínského časopisu byla tedy stále značná.

Obsah každého čísla "Kolínského zpravodaje" tvořily politické úvodníky, zaměřené ke kulturně politickým výročím roku, přehledy kulturních pořadů a akcí Městského kulturního střediska, programy kina a divadla, pravidelné rubriky "Kronika života", "Křeslo pro hosta", "Perem pal, perem chval", "Zprávy z městského národního výboru", "Z historie města Kolína" a další příležitostné a aktuální články a zprávy. Časopis získal letos další zájemce a pomalu se tak dostává do podvědomí kolínských obyvatel a stává se důležitým pomocníkem v propagační činnosti Městského národního

výboru v Kolíně. Časopis řídí redakční rada, jejíž jsem také členem.

Městské kulturní středisko pokračovalo i letos ve své propagační činnosti, již plnilo úkoly uložené mu Městským národním výborem. Zajistilo propagační výzdobu příslušnými hesly na náměstí Obránců míru k 36.výročí Vítězného února, k májovým oslavám, ke 22.Kmočovu Kolínu, ke 40.výročí Slovenského národního povstání a k 67.výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Udržovalo a vyměňovalo obsah několika svých vývěsních skříněk ve městě a tzv. "galerie", jejichž výzdobu letos zaměřilo k těmto tématům: nejlepší pionýrští pracovníci okresu, 20 let družebních styků Kolín - Voskresensk, Rok české hudby, nejlepší hudební soubory Městského kulturního střediska. Propagační oddělení kromě těchto akcí zajišťovalo výzdobu a úpravu sálu Kulturního domu pracujících při různých konferencích, schůzích a zasedáních, soutěžích a při všech pořadech pořádaných Městským kulturním střediskem. Propagační oddělení také zajišťovalo pravidelné vysílání městského rozhlasu.

Městské kulturní středisko se věnovalo také výstavní činnosti. Ve vlastní výstavní místnosti ve třetím poschodí Kulturního domu pracujících uspořádalo letos pět výstav; šestou panelovou výstavu instalovalo v hale budovy sekretariátu okresního výboru Komunistické strany Československa. V březnu byla instalována výstava " Mladá generace a její ochrana před negativními vlivy", v dubnu výstava "Nad krošni-

kou města", v červnu "Urbanistické záměry v Kolíně". Dne 5. října 1984 byla zahájena výstava "Obrana státu a branná výchova obyvatel - úkol nás všech".

Dne 13. listopadu 1984 byla ve výstavním sále Kulturního domu pracujících otevřena výstava prací studentů katedry urbanismu fakulty architektury Českého vysokého učení technického v Praze Karla Vlčka a Františka Pospíšila. Výstava byla věnována návrhům řešení urbanistických problémů a rozvoji města Kolína. Vystavené urbanistické práce byly výsledkem úzké spolupráce fakulty architektury s orgány Okresního a Městského národního výboru v Kolíně. Práce pocházely z let 1982-1984 a byly zakončeny diplomními projekty v červnu 1984 pod vedením pedagogů prof. ing. arch. Lučka Tondla, CSc., laureáta státní ceny Klementa Gottwalda, a ing. arch. Luboše Doutlíka, CSc. Vystavené práce měly námětový studijní charakter a řešily zejména problém přestavby a dostavby centrální části města na obou březích Labe a měly být příspěvkem fakulty architektury Českého vysokého učení technického k vytváření harmonického socialistického životního prostředí a kulturního obrazu města pro současnou i budoucí generaci obyvatelstva. Výstava byla doplněna obrazy a grafikou architekta Luboše Doutlíka, vesměs s kolínskými tématy. Trvala do 30. listopadu 1984.

Na všechny tyto výstavy přišlo 5 670 návštěvníků.

O výstavě "Nad kronikou města" píše na jiném místě této kroniky.

Společenský život ve městě Kolíně se rozvíjel zejména

v prvních měsících roku, kdy byla v plném proudu plesová sezóna. Kdekteřá organizace, tělovýchovná jednota, závod či podnik i školy pořádaly své společenské, reprezentační plesy a pokračovaly tak i letos v této tradici, kterou si vytvořily již v předcházejících letech. A téměř každá z těchto organizací chtěla pořádat svůj ples v místnostech Kulturního domu pracujících, kde se ovšem všechny nemohly vystřídat, a tak se konaly některé plesy i jinde, v sále bývalé Zámecké restaurace, v Družstevním domě a jinde. Aby se vyhovělo co možná největšímu počtu organizací, které chtěly mít svůj ples v Kulturním domě pracujících, musely se plesy konat nejen každý pátek a sobotu, ale někdy v neděli a ve všední den. Společenská úroveň plesů byla letos poměrně dobrá, ukázaly se výsledky dlouholetého působení Městského národního výboru v Kolíně na pořadatele plesů ve smyslu zkvalitňování pořadatelské služby a kladení vyšších nároků na činnost všech pořadatelů během trvání plesu při udržování pořádku a nakonec i výsledky soustavné kontroly, kterou na plesích a tanečních zábavách vykonávají členové komisi Městského národního výboru, komise veřejného pořádku, školské a kulturní komise a komise pro mládež a tělovýchovu.

V roce 1984 se konaly v Kulturním domě pracujících tyto společenské plesy:

- v sobotu 7.ledna - věneček tanečních kursů MKS,
- v neděli 8.ledna - věneček tanečních kursů MKS,
- v pátek 13.ledna - Ples pracujících /pořadatel MěstV KČS/
- v sobotu 14.ledna - Ples pracujících /druhá část/,
- v pátek 20.ledna - Ples v bílém /pořadatel MKS/

- v sobotu 21.ledna - Myslivecký ples,
- ve čtvrtek 26.ledna - Ples Střední průmyslové školy,
- v pátek 27.ledna - Ples v bílém,
- v sobotu 28.ledna - Karneval /pořadatel MKS/,
- ve čtvrtek 2.února - Ples Gymnázia Kolín,
- v pátek 3.února - Ples rybářů,
- v sobotu 4.února - Ples dříve narozených /pořadatel MKS/,
- ve čtvrtek 9.února - Ples Středního odborného učiliště Tesla,
- v pátek 10.února - Ples TJ Jiskra Kolín,
- v sobotu 11.února - Ples zaměstnanců Československých státních drah Kolín,
- v neděli 12.února - Dětský karneval /pořadatel MKS a městská pionýrská rada/,
- ve čtvrtek 16.února - Ples Gymnázia Kolín,
- v pátek 17.února - Ples Střední zdravotnické školy,
- v sobotu 18.února - Ples Lučebních závodů Kolín,
- ve čtvrtek 23.února - Ples střední ekonomické školy,
- v pátek 24.února - Ples nosatých,
- v sobotu 25.února - Ples Středního odborného učiliště Spojů,
- v pátek 2.března - Ples Tesly Kolín,
- v sobotu 3.března - Ples Sboru národní bezpečnosti,
- v pátek 9.března - Ples Korama Kolín,
- v sobotu 10.března - Ples zdravotníků,
- v pátek 16.března - Ples Frigery Kolín,
- v sobotu 17.března - Ples Obchodních tiskáren Kolín,
- v pátek 23.března - Ples Tatry Kolín,
- v sobotu 24.března - Ples Stavebního bytového družstva,
- v pátek 30.března - Jarní ples mládeže,
- v sobotu 31.března - Fialkový ples,

v pátek 6.dubna - Diskoples /pořadatel MKS/,

v sobotu 7.dubna - Muzikantský ples /pořadatel MKS/.

V prostorách bývalé Zámecké restaurace se konaly v tomto roce jen tři plesy:

v neděli 8.ledna - Věneček tanečních kursů MKS,

v pátek 10.února - Ples Středního odborného učiliště Tetry,

v sobotu 10.března - Ples Lidové školy umění.

Na závěr kapitoly pojednávající o práci Městského kulturního střediska je třeba se aspoň stručně zmínit o některých organizačních záležitostech a o hospodaření Městského kulturního střediska v letošním roce. Městské kulturní středisko mělo 53 zaměstnanců v tak zvaném "přepočteném stavu", který udává počet pracovníků, kolik by jich bylo, kdyby všichni pracovali "na plný úvazek", tedy 42,5 hodiny týdně. Protože však bylo ve stavu i několik pracovníků "na snížený úvazek", pracovalo ve skutečnosti v Městském kulturním středisku letos 66 zaměstnanců. Na mzdách a ostatních osobních nákladech jim bylo z celý rok vyplaceno 1 323 663,-- Kčs. Dohromady odpracovali včetně práce přes čas 117 886 pracovních hodin.

Na příjmech dosáhlo Městské kulturní středisko celkovou částku 3 198 000,-- Kčs, vydalo však 3 265 000,-- Kčs, takže jeho hospodaření v roce 1984 skončilo schodkem 67 tisíc korun. Z příjmových částek činily tržby a ostatní příjmy z vlastní činnosti 1 909 000,-- Kčs, finanční příspěvky od Městského národního výboru 950 000,-- Kčs, účelo-



vé příspěvky od Středočeského krajského národního výboru v Praze 50 000,-- Kčs, příspěvky od Okresního národního výboru v Kolíně 169 000,-- Kčs a účelové příspěvky od Městského národního výboru v Kolíně 100 000,-- Kčs; z vlastního fondu rezerv použilo Městské kulturní středisko částku 20 000,-- Kčs na snížení celkové ztráty letošního hospodaření z 87 000,-- Kčs na konečnou částku 67 000,-- Kčs. Z celkové částky výdajů vynaložilo Městské kulturní středisko 1 324 000,-- Kčs na mzdy a ostatní osobní výdaje, 216 000,-- na cestovné, 1 012 000,-- Kčs na materiál a 713 000,-- na energie a služby.

#### MĚSTSKÁ SPRÁVA KIN

Městská správa kin /MSK/ spravovala letos dvě kina: jedno stálé s celoročním provozem - kino Jas na Zálabí - a jedno sezonní kino - Letní kino v parku Julia Fučíka; třetí kino Oko v Kolíně III., Kmochova ulice, bylo po celý letošní rok v rekonstrukci, tedy mimo provoz.

V letošním roce splnila Městská správa kin všechny tři hlavní ukazatele svého plánu činnosti: uskutečnila 1 410 filmových představení, o deset více, než ukládal plán, na její filmy se přišlo podívat 240 245 diváků, to je o 35 245 více, než předpokládal plán, a její tržby dosáhly konečné částky 1 436 785,50 Kčs a byly o částku 166 785,50 Kčs vyšší, než stanovil plán. Porovnáme-li tyto výsledky letošního roku s výsledky, kterých dosáhla Městská správa kin za posledních devatenáct let, od svého

založení v roce 1966, dojdeme k těmto výsledkům: letošní počet uskutečněných filmových je za tato léta vůbec nejnižší; nejvíce představení - 2018 - uskutečnila Městská správa kin v roce 1979, to byl však poslední rok, kdy byla v provozu všechna tři kina, od června 1980 je kino Ůko uzavřeno a od tohoto roku počet představení prudce klesal: v roce 1980 - 1621, v roce 1981 - 1411, v roce 1982 - 1416, v roce 1983 - 1447, letos 1410 představení.

Návštěvnost představení Městské správy kin byla letos nejvyšší od roku 1980, kdy přišlo na její filmová představení jen o dva tisíce diváků více, než letos. Vůbec nejvyšší počet návštěvníků zaznamenala Městská správa kin za dobu svého působení v roce 1968, kdy přišlo do kolínských kin 384 478 diváků.

Letošní tržby jsou nejvyšší od roku 1979, kdy utržila Městská správa kin o sto tisíc korun více, než letos. Proti loňskému roku jsou letošní tržby o 204 096,50 vyšší.

Po této stránce byla činnost Městské správy kin v roce 1984 úspěšná, ale jsou tu ještě i úspěchy další. Uvedu z nich alespoň některé. Letos se například podařilo pronikavě snížit počet představení, která se nekonala, třebaže byla plánována a připravena, pro nezájem filmových diváků nebo pro špatné počasí v Letním kině; letos takový výpadek byl u 28 představení, zatímco například v roce 1979 bylo takových neuskutečněných představení 87 a vloni 52. Z letošních 28 neuskutečněných představení bylo jedenáct představení filmů československé produkce, dvanáct sovětské, tři z produkce ostatních socialistických států a dva z kapitalistické produkce.

Dalšího úspěchu dosáhla Městská zpráva kin ve skladbě promítaných filmů. Plán ukládá, aby 60 % z celého počtu filmů promítnutých během roku bylo tak zvaně "preferovaných", to znamená filmů z produkce ČSSR, SSSR, ostatních socialistických států a pokrokových filmů kapitalistické produkce, a zbytek 40 % z ostatní produkce kapitalistických států.

Městská správa kin dosáhla letos v tomto směru v počtu představení poměru 71,9 % : 28,1 % a v počtu návštěvníků na těchto filmech poměru 65,9 % : 34,1 %. U obou těchto ukazatelů dosáhla tedy výrazně lepšího poměru ve prospěch preferovaných filmů, než jí ukládal plán. Zajímavý obrázek také dostaneme, když si podrobněji ještě probereme skladbu letos promítaných filmů: ze 472 promítnutých filmových titulů bylo 178 československých filmů /37,8 %/, 90 sovětských /19 %/, 53 filmů z produkce ostatních socialistických států /11,2 %/, 56 pokrokových filmů z kapitalistické produkce /11,9 %/ a 95 filmů z ostatní produkce kapitalistických států /20,1 %/.

Jinak už vypadá skladba představení, na nichž bylo těchto 472 filmových děl hráno: na 417 představeních byly hrány filmy československé produkce /33,4 %/, na 218 představeních sovětské filmy /15,5 %/, na 145 představeních filmy ostatních socialistických zemí /10,3 %/, na 179 představeních pokrokové filmy kapitalistické produkce /12,7 %/ a na 397 představeních byly hrány filmy z ostatní kapitalistické produkce /28,1 %/. A ještě jiný obrázek vyplyne z rozboru návštěvnosti na filmech těchto různých produkcí; ukáže nám, kterým filmům dávají naši dnešní diváci přednost. Předpokládáme, že náš dnešní divák je politicky uvědomělý, a roz-

bor nám ukáže, že ideologicky hodnotné filmy vyráběné socialistickou kinematografií a pokrokové západní filmy ho příliš nezajímají a zcela zřetelně dává přednost diváckým, ale bezideovým filmům kapitalistické velkovýroby, propagačním západní a zejména americký způsob života. Tuto skutečnost potvrzují především návštěvy na filmových představeních jednotlivých produkcí. Na české a slovenské filmy přišlo letos 85 266 diváků /35,5 %/, to je průměrně 180 osob na jedno představení; na sovětské filmy se přišlo podívat 34 260 diváků /14,2 %/, v průměru 157 na jedno představení; na filmy ostatních socialistických států 11 859 diváků /4,9 %/, v průměru 82 diváků na jedno představení; na pokrokové filmy kapitalistické produkce přišlo letos 27 229 diváků /11,3 %/, průměrně 152 osob na jedno představení; na ostatní filmy z produkce kapitalistických států přišlo 81,691 diváků /34,1 %/, v průměru 205 osob na jedno představení. To ukazuje například, že na 178 československých filmů, které tvořily 37,8 % z celkového množství letos promítaných filmových titulů, přišlo 35,5 % z celkového počtu diváků, kteří letos navštívili filmové představení v Kolíně, zatímco na 95 nepreferovaných filmů kapitalistické produkce, které tvořily jen 20,1 % z celkového počtu promítaných filmových děl, přišlo bez jakékoli reklamy a propagace těchto filmů 34,1 % všech letošních návštěvníků kolínských kin.

Přesto nejoblíbenějším a nejúspěšnějším filmem letošního roku, měříme-li oblibu a úspěch filmu průměrným počtem diváků na jedno představení, byl film československé

kinematografie, film "Sestřičky", který byl promítán v jednadvaceti představeních a vidělo jej 9 373 diváků a na každém představení jich bylo v průměru 446. Při tomto měření oblíbenosti a úspěchu promítaných filmů bylo letos mezi prvními dvaceti deset filmů československých, tři filmy z USA, dva filmy sovětské, dva filmy z produkce Německé spolkové republiky a po jednom filmu z Anglie a Francie a Itálie.

Jako každý rok, tak i letos byly Městské správě kin stanoveny ukazatele pro práci se sovětským filmem, a to především návštěvnost na sovětské filmy ve výši 10 % z celkového počtu filmových návštěvníků. Ve skutečnosti dosáhla Městská správa kin v letošním roce 14,2 % a průměrného počtu diváků na jedno představení sovětského filmu 157. Je to od roku 1972 nejvyšší průměr, tehdy byl 177 a na sovětské filmy přišlo v roce 1972 celkem 34 642 diváků, letos 32 260.

Těchto úspěchů se podařilo Městské správě kin dosáhnout pořádáním několika filmových festivalů, přehlídek a mimořádných představení. V roce 1984 uspořádala 180 mimořádných představení, na které přišlo 57 656 filmových diváků, byla to například představení pro "Klub přátel sovětského filmu", "Kino náročného diváka" nebo pro "Filmový klub". Podle osvědčené tradice uspořádala Městská správa kin i v letošním roce Filmový festival pracujících, jeho zimní i letní část, Dětské festivalové dny v rámci letní části Filmového festivalu pracujících a Dětský filmový festival.

Filmový festival pracujících /FFP/ - Zima 1984 - se konal v kinu Jas na Zálabí ve dnech 22. až 27. ledna 1984.

v Letním kině se konaly koncerty tanečních orchestrů zájmové umělecké činnosti Městského kulturního střediska "Metronom", "Universal" a "Atlantic"; v kině Jas účinkovaly v předprogramech soubory Lidové školy umění. Před každým festivalovým filmem byl promítnut krátký film s tematikou ke 40.výročí Slovenského národního povstání. Každé představení uváděl slovem herec kolínského divadla Jaroslav Toř.

Na pořadu letní části 15. Filmového festivalu pracujících v Kolíně bylo devět premiérových filmů, které byly promítnuty ve 26 představeních; z plánovaných 27 představení se jedno nekonalo v Letním kině pro nepřízeň počasí. Festivalová představení přišlo shlédnout 8 979 návštěvníků a tržba od nich činila 87 846,-- Kčs. V průběhu festivalu byly promítnuty tyto filmové snímky: "Tři veteráni" /ČSSR/, "TOOTSIE" /USA/, "Sladké starosti" /slovenský/, "Rána deštěm" /Francie/, "Souboj o poklad Yankee Zephyru" /Nový Zéland/, "Hluboký spánek", "Katapult" /ČSSR/, "Nebezpečná hra" /SSSR/ a "Limonádový Joe" /ČSSR/.

Současně s letní částí Filmového festivalu pracujících se konaly "Dětské festivalové dny" jako rozloučení dětí se školou na konci školního roku ve dnech 11. až 15.června 1984. Bylo při nich promítnuto sedm filmů v patnácti představeních za účasti 5 367 dětí; tržba činila 10 734,-- Kčs, průměrná návštěva na jedno představení 358 osob. Byly promítnuty tyto filmy: "O statečném kováři" /ČSSR/, "Poklad na stříbrném jezeře" /NSR + Jug./, "Mach a Šebestová" /ČSSR/, "Dva kluci v palbě" /ČSSR/, "Šípy Robina Hooda" /SSSR/, "O psu Dobrákovi" /SSSR/ a "Maria a Mirabela" /Rumunsko/.

V průběhu "Dětských festivalových dnů" byla vyhodnocena soutěž kolínských dětí, kterou Městská správa kin vyhlásila v měsíci dubnu letošního roku. Soutěž měla dvě části: výtvarné práce dětí a literární práce dětí. Tematicky byla zaměřena k "Roku české hudby", 35.výročí založení pionýrské organizace a 40.výročí Slovenského národního povstání. Ceny do soutěže věnoval Městský národní výbor, Městská rada pionýrské organizace, Česká státní spořitelna v Kolíně, okresní výbor Československého Červeného kříže a Městská správa kin. Do soutěže děti odevzdaly 96 literárních prací a 125 výtvarných prací; odměněno bylo 47 dětí za literární práce a 33 za výtvarné práce. Soutěž byla vyhodnocena při filmovém představení v kině Jas dne 14.června 1984. Nejlepší výtvarné práce byly pak vystaveny v prostorách kina Jas.

Dne 13.června 1984 byla přítomna premiéře filmu "Dva kluci v palbě" delegace Československého státního filmu, kterou tvořili režisér filmu Václav Gajer, herečka Jana Švandová a představitel hlavní dětské role David Stropek. Delegace se zúčastnila v kině besedy s dětmi a potom byla přijata na kolínské radnici představiteli města a členy festivalového štábu.

Ve dnech 19. až 23.listopadu 1984 pořádala Městská správa kin "Dětský filmový festival". Promítla v něm pět filmů pro děti: český film "Všichni mají talent", slovenský film "Sojky v hlave", sovětský film "Nebojácné myšky", český film "... a zase ta Lucie" a sovětský snímek "Sedm vojáčků". Filmy byly promítnuty v patnácti představeních za účasti 4 636 diváků; tržby činily 9 272,-- Kčs.

Kromě těchto čtyř velikých kulturně politických akcí v práci s filmem uskutečnila Městská správa během roku 1984 ještě řadu dalších mimořádných příležitostných filmových představení a přehlídek filmů k různým příležitostem, výročí roku nebo pro různé organizace, školy, učiliště atd. Tak například k "Roku české hudby" uvedla v lednu film "Božská Ema" o Emě Destinové, v únoru film "Koncert na konci léta" o Antonínu Dvořákovi, v březnu filmový snímek "Z mého života" o Bedřichu Smetanovi a další. Pro "Klub mladých přátel sovětského filmu při Střední ekonomické škole" promítla deset filmů, v soutěži učňovské mládeže "O putovní standartu Jana Ziky" tři filmy, z nichž před každým podal odborný výklad pracovník kolínského muzea PhDr. Zdeněk Jelínek, ke 36.výročí Vítězného února promítla tři filmy v šesti představeních, ke 114.výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina uvedla při slavnostním shromáždění pracujících dne 24.dubna 1984 sovětský film "Viděl jsem zrod nového města", ke 35.výročí založení pionýrské organizace uskutečnila týdenní přehlídku filmů s vhodnou tematikou a dne 24.dubna 1984, ve výroční den založení pionýrské organizace doplnila promítáním filmů slavnostní přijímání nových pionýrů a vázání pionýrských šátků, ke květnovým dnům osvobození uspořádala pro školní děti přehlídku filmů s brannou tematikou, k Mezinárodnímu dni dětí promítla tři filmy, ke 20.výročí družby měst Kolín - Voskresensk promítla film "Hlavní trať", v rámci celostátní soutěže mládeže "Paměť" promítala každý měsíc jeden vhodný film, ke 40.výročí Slovenského národního povstání uvedla pět filmů v osmi představeních a v rámci



Měsíce československo-sovětského přátelství uspořádala ve dnech 15. až 18. října přehlídku sovětských filmů v devíti představeních, z nichž při čtyřech byli přítomni pracovníci a lektori "Domu vědy a kultury SSSR v Praze", kteří filmy uvedli a po jejich představení besedovali s návštěvníky.

Jednu z největších a nejzdařilejších akcí v práci s filmem připravila Městská správa kin na den 28. září 1984. Byla to veliká sláva. Konala se v kině Jas krajská premiéra českého filmu "Komediant", na kterou přijel autor scénáře národní umělec Miloš Václav Kratochvíl. Městská správa kin mne pozvala, abych známému českému spisovateli pověděl o historii Kolína a jeho památkách. Ve tři hodiny odpoledne jsme se sešli na kolínské radnici, kde byl národní umělec M.V. Kratochvíl přijat představiteli města Kolína a po krátké besedě u předsedy Městského národního výboru soudruha ing. Jindřicha Huška jsme odešli prohlédnout si kolínské historické památky, zejména bartolomějský kostel. Od pěti hodin odpoledne se promítal v kině Jas film "Komediant", který má lyricky laděný děj z doby třicetileté války a je velice protiválečně disponovaný. Po skončeném promítání přišel národní umělec Miloš V. Kratochvíl na pódium před promítací plátno, hovořil o filmu, jak vznikl a jak se natáčel a zodpověděl řadu dotazů mladých diváků. Beseda trvala téměř dvě hodiny a nikdo ze sálu neodešel. Po besedě se konala autogramiáda, spisovatel podepsal zájemcům své knihy a programy filmu. Potom jsme ještě asi hodinu setrvali při přátelském posezení se vzácným hostem a jeho paní v kanceláři ředitelky Městské správy kin sou-

družky Hany Brzákové. Byl to opravdu krásný a nezapomenutelný večer.

Na konec kapitoly o činnosti Městské správy kin v letošním roce ještě stručné údaje o jejím hospodaření. Městská správa kin dosáhla letos příjmů ve výši 1 541 000,-- Kčs a na svou činnost vynaložila částku 1 456 000,-- Kčs. Skončilo tedy její hospodaření přebytkem 85 000,-- Kčs. Z výdajových položek vynaložila na mzdy pracovníků 372 000,-- Kčs a za půjčovní poplatky zaplatila Ústřední půjčovně filmů 728 634,60 Kčs. Režijní náklady na jedno filmové představení činily v průměru 1 032,-- Kčs a na tržbách za jedno představení bylo v průměru vybráno 1 019,-- Kčs. V Letním kině při letos dosti nepříznivém počasí bylo uskutečněno 88 představení, na které se přišlo podívat 21 100 návštěvníků.

#### OKRESNÍ KULTURNÍ STŘEDISKO

Okresní kulturní středisko v Kolíně mělo po dlouhá léta své sídlo v hotelu Centrál v Kolíně III, Sladkovského ulice čp. 279. V roce 1981 hotel Centrál z důvodu havarijního stavu budovy opustilo a přechodně bylo umístěno v salonech Kulturního domu pracujících a po krátké době pak v prvním poschodí domu čp. 48/I na rohu náměstí Obránců míru a Husovy ulice. V roce 1982 byl Okresnímu kulturnímu středisku přidělen objekt čp. 17/IV v Kutnohorské ulici, který byl ve velmi špatném stavebním stavu a měl už být

stranických a státních orgánů ke kultuře a především zajišťovala plnění závěrů krajské a okresní konference Komunistické strany Československa z minulého roku a úkoly stanovené pro oblast kultury XVI.sjezdem KSČ.

Při plnění vytýčených úkolů kladlo Okresní kulturní středisko důraz na nové formy práce, účinnost metodického řízení, hospodárné vynakládání finančních prostředků, rozborovou činnost a především na výchovu k socialistickému způsobu života. Zvýšenou pozornost věnovalo uplatňování systému "Mládež a kultura", výchově k ekonomickému myšlení, úrovni společenské zábavy, povolovacímu řízení národních výborů v oblasti kultury a ochraně a tvorbě životního prostředí. Splnění všech těchto úkolů si vyžádalo v roce 1984 zvýšenou aktivitu a iniciativu všech pracovníků Okresního kulturního střediska a jejich zodpovědný a kritický přístup k dosaženému stupni rozvoje kulturně výchovné činnosti na svěřeném úseku.

Okresnímu kulturnímu středisku byl dán hlavní statutární úkol především metodicky vést a pomáhat kulturním zařízením národních výborů v okrese, ale uplatňuje se stále více také jako organizátor a pořadatel, případně spolupořadatel kulturně výchovných podniků a akcí ve městě Kolíně, zejména v oblasti zájmové umělecké činnosti. Spolupracuje tu s Městským kulturním střediskem, Krajským divadlem, Okresním domem pionýrů a mládeže, s organizacemi Socialistického svazu mládeže aj.

Dne 18.ledna 1984 uskutečnilo Okresní kulturní středisko v klubu divadla setkání amatérských divadelníků kolín-

Dne 23. února 1984 organizovalo okresní soutěž "Zpěvák Polabí" za účasti dvanácti soutěžících zpěváků.

Dne 13. března 1984 připravilo školení oddávajících funkcionářů národních výborů pro 15 posluchačů.

Dne 18. března 1984 uspořádalo okresní soutěž dětského tanečního projevu, jíž se zúčastnilo 110 dětí a přihlíželo na dvě stě diváků.

Dne 29. března 1984 zorganizovalo okresní mezirezortní přehlídku učňovské mládeže za účasti 63 soutěžících a jednoho sta diváků.

Dne 30. března 1984 uspořádalo okresní soutěž ve společenském tanci, jíž se zúčastnilo 72 soutěžících a přihlíželo 200 diváků.

Dne 1. dubna 1984 bylo Okresní kulturní středisko v Kolíně organizátorem krajské soutěže dětských tanečních kolektivů, v níž bylo 370 soutěžících dětí a navštívilo ji na čtyřista diváků.

Dne 3. dubna 1984 pořádalo okresní soutěž v amatérském filmování, jíž se zúčastnilo šest autorů a přišlo se na ni podívat 50 diváků.

Dne 7. dubna 1984 uspořádalo okresní soutěž v amatérské fotografii za účasti pěti autorů.

Dne 29. dubna 1984 bylo pověřeno uspořádáním krajské soutěže tanečních párů v předtančení. Soutěžilo 320 soutěžících a přihlíželo na pětset diváků.

Dne 1. května 1984 zahájilo Okresní kulturní středisko pravidelné promenádní koncerty v areálu Letního kina v parku Julia Fučíka v 16 hodin odpoledne koncertem velkého

ochrestu Městské hudby Františka Kmocha. Dne 13.května 1984 pokračoval jarní cyklus promenádních koncertů vystoupením dechového orchestru Polabanka Kolín, 20.května 1984 dechového orchestru osvětové besedy Kněžice a 27. května vystoupením dechového orchestru Svazu požární ochrany z Lysé nad Labem byl jarní cyklus koncertů ukončen. Účinkovalo v něm celkem 250 lidových hudebníků před <sup>na</sup>dvacitistý návštěvníků.

Dne 14.května 1984 uspořádalo Okresní kulturní středisko v divadle finále 16.ročníku krajské soutěže amatérských zpěváků populárních písní: "Zpěvák Polabí". Soutěžilo deset finalistů a do celostátního kola, které se uskuteční v Jihlavě, postoupili z Kolína Daniela Čelková, studující pedagogické fakulty University Karlovy, a technik Jaroslav Smolík. Soutěžící poslouchalo v sále divadla 550 návštěvníků.

Dne 29.května 1984 uspořádalo Okresní kulturní středisko pro členy Sborů pro občanské záležitosti školení na téma "Moderní formy pohřbívání". Zúčastnilo se 48 posluchačů.

Dne 2.září 1984 zahájilo Okresní kulturní středisko podzimní cyklus promenádních koncertů v parku Julia Fučíka. Na zahájení koncertoval opět velký orchestr Městské hudby Františka Kmocha, 9.září pokračovala Polabanka Kolín, dne 16.září Ústřední hudba Československých spojů se sídlem v Kolíně a dne 23.září 1984 ukončil podzimní cyklus Mládežnický dechový orchestr Lidové školy umění Františka Kmocha. V podzimním cyklu koncertů hrálo 245 lidových hu-

Tyto kulturně výchovné podniky, pořádané Okresním kulturním střediskem, obohatily kulturní život našeho města; k tomu přispěl i pravidelně měsíčně vydávaný cyklostylovaný časopis "Zpravodaj Okresního kulturního střediska v Kolíně."

### OKRESNÍ KNIHOVNA

Okresní knihovna udržovala knihovnické služby kolínskému obyvatelstvu po celý rok 1984 na vysoké profesionální úrovni. Poskytla mu letos 212 084 výpůjček a dalších 19 536 knih půjčila zájemcům ve své studovně. Její knižní fond tvořilo ke konci roku 94 748 knihovních jednotek, to je knih, periodik a jiných dokumentárních a informačních pramenů. Do knihovny chodilo letos si půjčovat knihy 6 118 čtenářů, z toho bylo 2 239 mladistvých čtenářů ve věku do čtrnácti let.

Pracovníci knihovny získali za svou dobrou práci již dříve v soutěži brigád socialistické práce nejvyšší ocenění - zlaté odznaky - a v roce 1983 jim byl přiznán titul "Provoz socialistické práce". V květnu letošního roku jim bylo uděleno "Čestné uznání" ministerstva kultury a Ústředního výboru odborového svazu kultury a společenských organizací za příkladnou práci a iniciativu k 35.výročí Vítězného února.

Také letos pokračovala knihovna ve spolupráci s "Kroužkem přátel českého jazyka a umění" v pořádání kulturně výchovných a uměleckých pořadů ve svém malém sálku čítárny

v prvním poschodí budovy čp. 69/I v Husově ulici. Uspořádala tam tyto pořady:

Dne 31.ledna 1984 hudební večer pod názvem "Hudba starých mistrů". Hráli prof. Otto Pluhař a František Kabát, housle, Lubomír Huka a Karel Kukal st., violy, Vlastimil Bureš, violoncello, Karel Kukal ml., lesní roh. Na programu byly skladby: "Smyčcový kvartet G dur" Vojtěcha Jírovce, "Smyčcový kvartet č.76 D moll" Josefa Haydna, "Kvintet Es dur" a "Smyčcový kvartet č.8 C dur" Wolfganga Amadea Mozarta.

Dne 28.února 1984 přednášek v knihovně Karel Mrzílek mladší o ostrově a státu Srí Lanka.

Dne 13.března 1984 měl v knihovně přednášku se světelnými obrazy "Památky Blízkého východu" ing. František Janatka, CSc.

Dne 14.března 1984 se konala v knihovně v rámci "Měsíce knihy" beseda pro studentky Střední zdravotnické školy v Kolíně pod názvem "Knihy, knihovny a knihovníci dříve a nyní".

Dne 10.dubna 1984 připravilo Orchesterální sdružení Collegium musicum coloniense pořad k "Roku české hudby".

Dne 17.dubna 1984 přednesl PhDr. Zdeněk Jelínek přednášku "Medailonek hudebního skladatele Jaroslava Ježka" doprovázenou hudebními ukázkami pro učňovskou mládež a téhož dne odpoledne přednášel Arnošt Váňa pro knihovníky odborových knihoven Revolučního odborového hnutí na téma "Tři roky v Íránu".

Dne 24.dubna 1984 připravila a předvedla členka Kraj-

ského divadla v Kolíně Jiřina Chlumská pořad "Poezie žití". Byl to průřez životem a dílem básníka, kolínského rodáka, Josefa Svatopluka Machara.

Dne 29.května 1984 pokračovala Jiřina Chlumská v oslavě 120.výročí narození J.S.Machara druhým večerem z jeho poezie pod názvem "Zde by měly kvést růže".

Dne 6.listopadu 1984 přednášel v knihovně ing. František Janatka,CSc, na téma "Krásy našich měst" a přednášku doplnil promítáním uměleckých diapositivů s obrázky z Mariánských lázní, Karlových Varů, Chebu a Prahy.

V úterý dne 4.prosince 1984 se konal poslední večer v knihovně z cyklu pořadů letošního roku. Přednášel František Srp na téma "Napříč Syrií" a promítal k ní barevné diapositivity ze své cesty touto zemí.

## REGIONÁLNÍ MUZEUM

Regionální muzeum v Kolíně mělo letos veliké starosti s údržbou a opravami v objektech, které mu v Kolíně náležejí. Po celý rok byla uzavřena budova muzea čp. 8/I na náměstí Obránců míru pro havarijní stav. Žádné opravy se v ní během celého roku neprováděly, stále se jen sledoval stav zdiva budovy, její statika a snad se zpracovávaly plány na její rekonstrukci. Budova musela být zcela vystěhována a uprázdněna. Sbírkové předměty a nábytek muzeum prozatím uskladnilo v náhradních prosterách v Břežanech.

Na budově muzea čp. 35/I v Brandlově ulici se prováděla letos výměna střešní krytiny, tašky byly nahrazovány mě-



děným plechem. Práce zahájil počátkem druhého čtvrtletí Okresní stavební podnik v Kolíně, sejmul starou krytinu, pobíil krovy prkny, provizorně je zakryl lepenkou a začal pobíjet měděným plechem. Práci přerušil 15.května 1984 a přes řadu písemných urgencí v ní nepokračoval, takže při letních deštích byla celá budova promočena. Práci se ujal až 9.října 1984 podnik Obnova památek, ale ani ten do konce roku opravu střechy nedodělal. Je to ukázka, jak dnešní hospodářští a ekonomičtí činitelé se chovají k památkám, které nám předešlé věky zachovaly. Na příklad Okresní stavební podnik v Kolíně se chlubí, kolik bytů letos modernizoval, protože to je úkol stanovený vládou, ale klidně nechá zničit budovu tři sta let starou, v níž jsou neocenitelné a jedinečné archeologické sbírky. Stálá instalace archeologických sbírek v této budově byla proto také téměř po celý letošní rok uzavřena a veřejnosti nepřístupna.

Stavební práce na rekonstrukci historického domu čp. 27/I v Brandlově ulici nepostupovaly také, jak bylo plánováno. Kromě vnitřních instalačních prací v objektu bylo letos provedeno osazení hlavního pískovcového gotického portálu a gotických ostění oken a zahájena práce na šindelové krytině střechy. Nedokončení oprav způsobilo opětně odložení chystaného provozu v tomto historicky a památkově cenném objektu.

Kritický stav muzejních budov velmi ztížil práci muzea v letošním roce. Jeho stálé expozice byly pro návštěvníky uzavřeny, a protože nemohlo ani používat svou výstavní

síň v přízemí budovy na náměstí, nepořádalo letos po celý rok žádné krátkodobé výstavy. Snažilo se je nahradit putovními panelovými výstavami. Zhotovilo letos dvě takové výstavy, jednu k "Roku české hudby", kterou instalovalo postupně na osmi místech, druhou ke 40. výročí Slovenského národního povstání, která putovala po šesti místech. Obě výstavy shlédlo 6 940 návštěvníků. Neutěšený stav objektů muzea neobyčejně ztížil práci všem pracovníkům kolínského muzea, kteří se museli tísnit v nevyhovujících místnostech budovy muzea čp. 144/I ve Zlaté uličce a v přízemí budovy čp. 35/I v Brandlově ulici. Budova staré školy čp.24/I v Brandlově ulici sloužila i letos jako depozitář literárních sbírek muzea, které byly také veřejnosti nepřístupné.

Přednáškovou činnost směřovalo muzeum převážně na učňovská střediska a školy. Pracovníci muzea přednesli během roku 56 odborných přednášek na téma "Okupace naší vlasti a osvobození Sovětskou armádou", "Partizánské hnutí v Čechách". Spolupracovali úzce s kolínskou odbočkou Českého svazu protifašistických bojovníků a spolu s členy odbočky připravili tři tematické zájezdy po stopách partizánů ve středních a východních Čechách. Materiálově a metodicky zajistili letošní ročník soutěže "O putovní standartu Jana Ziky". Soutěž se konala dne 6.května 1984. Soutěžili žáci šesti středních odborných učilišť kolínského okresu: elektronického /Tesla/, strojnického /Tatra/, spojovacího /Spoje/, stavebního /Okresní stavební podnik/, obchodního /Štáralka/ a zemědělského /Molitorov/. Soutěžící museli prokázat vědomosti o Slovenském národním povstání, výstavbě socialismu ve

Středočeském kraji, historii odboje ve Středočeském kraji, o Socialistickém svazu mládeže a Revolučním odborovém hnutí a znalosti o osobnostech Jana Ziky a Antonína Zápotockého. Nejúspěšnějším v soutěži bylo družstvo Středního odborného učiliště Spoju, které postoupilo do krajského kola.

Obsáhlá byla letos i publikační činnost muzea. Byl dokončen překlad německého Lungova inventáře archeologie a ve spolupráci s Okresním kulturním střediskem v Kolíně vydalo muzeum metodický list k "Roku české hudby".

Ve spolupráci s Regionální komisí dějin dělnického hnutí okresního výboru Komunistické strany Československa vydalo muzeum publikaci "Bibliografie regionálního tisku na okrese Kolín v letech 1863-1983". Zpracovala ji studentka Iva Benešová v rámci středoškolské odborné činnosti. Vytiskl ji Půdnik racionalizace řízení a výpočetní techniky, odštěpný závod Nové Město nad Cidlinou. Náklad 3000 výtisků.

Další publikaci vydalo muzeum ve spolupráci s okresním výborem Českého svazu protifašistických bojovníků v Kolíně. Byla to kniha PhDr. Zdenka Jelínka "Operace Silver A" s podtitulem "Příspěvek k historii heydrichiády ve středních a východních Čechách". Vytiskly ji Obchodní tiskárny Kolín v nákladu tři tisíce výtisků.

Poslední publikací regionálního muzea v Kolíně v tomto roce byl třetí svazek sborníku "Práce muzea v Kolíně". Vydávání tohoto sborníku ve dvouletých obdobích je velmi záslužná práce kolínského muzea; zatím vyšly dva svazky, první v roce 1980, druhý v roce 1982. Třetí svazek z roku 1984 obsahuje tyto články:

- Stanislav Petr: Pamětní kniha města Kolína od roku 1501.
- Miloš Dvořák a Ladislav Dvořák: Historická topografie města Českého Brodu.
- Ludmila Sochorová: Renesanční interludium o nevěrné ženě a lidová tradice Kolínska.
- Pavel R. Pekorný: Šimon Šilhánek z Choustníka a měšťanské umění první čtvrtiny XVII.století.
- Anna Fechtnerová a Oldřich Kašpar: Vilém Obstcírer a jeho zpráva z Indie z roku 1752.
- Zdeněk Bisinger: Hrdelní soudnictví na černokosteleckém panství v 17. a 18.stol. ve světle spisů městského soudu.
- Dalibor Hobl: Černokostelecké hrnčířství ve druhé polovině 19.století.
- Zdeněk Jelínek: Nacistická okupační správa na Kolínsku v letech 1939-1945.
- Ivo Rus: Celostátní prověrka chráněných území přírody na okrese Kolín za rok 1983.
- Zuzana Miškovská: Vzácný přírůstek v Okresním archívu v Kolíně.
- Oldřich Kašpar: Kouřim v dějinách.
- Václav Straka: Kdo byl autorem brožurky Bitva u Kolína a Křechoře, vydané v Praze roku 1857 k stému výročí bitvy?
- Karel Bednařík: O projektovaných a neprovedených drahách na území bývalého okresu Český Brod.
- Zdeněk Kašpar: Výborný krejčí z Pekingu /Ke třem kutnohorským tiskům ve fondu Muzea Prostějovska v Prostějově/.
- Dalibor Hobl: Kronikáři na okrese Kolín v letech 1983-1984.
- Josef Čepelák: Rok 1983 v Muzeu vesnice v Kouřimi.

Zdeněk Jelínek: Rok české hudby v Regionálním muzeu v Kolíně. Sborník vytiskly Obchodní tiskárny, národní podnik v Kolíně v nákladu 1500 výtisků.

Muzeum pečovalo i letos o kronikáře v celém kolínském okrese, pořádalo pro ně školení a pomáhalo jim v jejich práci. U příležitosti vyhodnocení soutěže kronikářů uspořádalo pro ně zájezd do Kouřimi a na Lipany. O kronice a kronikářské práci píše více na jiném místě této kroniky.

Muzeum pokračovalo i letos ve své vědecké, výzkumné, dokumentační a konzervační práci, realizovalo natáčení na magnetický pásek vzpomínek posledních pamětníků a přímých účastníků odboje z Kolína, provádělo odborný záchranný výzkum dvou perušených kostrových hrobů v Kolíně IV, provádělo průběžné kontroly ve všech výkopech v Kolíně, zda se nenarazilo na nějaké archeologické relikvie, a dále pokračovalo v katalogizaci svého sbírkového fondu a třídění sbírek.

## KRAJSKÉ DIVADLO

Krajské divadlo v Kolíně reprezentoval v roce 1984 umělecký soubor v tomto složení: ředitel JUDr. Ján Vyroubal, náměstek ředitele: do 31. srpna 1984 ing. Radomír Melechovský a od 1. prosince 1984 ing. Marcela Pleskačová, dramaturg Jan Cziviš, šéf výpravy Milan Čech, režiséři: Jan Schmidt, Marie Lorencová, Michael Tarant, herci: Dana Bartůňková, Lenka Fišerová, Radana Herrmannová, Jiřina Chlumská, Jana Jiskrová, Eva Kelemenová, Naděžda Kreclová, Helena Mahelová,

Marcela Nohýnková, Jitka Součková, Olga Želenská, Jiří Brož, Gustav Bubník, Petr Herrmann, Rudolf Horák, Milan Livora, Luděk Nešleha, Jiří Ptáčník, Jiří Sequens, Zdeněk Štěpánek, Jaroslav Toť, Miroslav Vlček a Karel Želenský. Z dosavadních herců souboru odešli 1.července 1984 do důchodu Roman Holát a Jaroslav Radimecký. Soubor doplnil 1.srpna 1984 herec Rudolf Pechan a studenti Akademie muzických umění stipendisté Stanislav Lehký a Roman Šmejkal od 1.května 1984 a Martin Otava od 1.září 1984.

V předplatném do divadla zavedlo letos kolínské divadlo novinku: k dosavadním předplatným skupin A, B, C, D, E, K a L zavedlo předplatné skupiny M pro žáky 7. a 8.tříd základních škol a studenty a učně středních škol a odborných učilišť do osmnácti let. Do tohoto nového cyklu abonentních představení zařadilo pět her za jednotné předplatné 35,-- Kčs. Cílem tohoto opatření je vzbudit v mladých lidech zájem o divadlo a naučit je chodit pravidelně do divadla.

Kolínské divadlo odehrálo v roce 1984 na domácí scéně i na zájezdech 210 představení, z toho 48 pro mládež. Na kolínském jevišti sehrálo během roku 118 vlastních představení. Všechny je zde vyjmenovat nemohu, uvedu aspoň premiéry:

Dne 10.února 1984 otevřelo divadlo abonentní cyklus divadelních her letošního roku slavnou renesanční komedií florentského rodáka Niccolo Machiavelliho "Mandragora". Je to jedna z prvních renesančních komedií, která kritizuje a odsuzuje středověké tmářství a morální pokrytectví. Děj hry je prostý, koncentrovaný k hlavnímu tématu: bohatý ad-

vokát Mikula touží po dědici a když nepřichází, věří, že mu pomůže mastičkářská droga mandragora. Režizér kolínského představení Michael Tarant rozehrál komedii na karnevalové scéně a vyjádřil myšlenku, že v cestě za pozemským štěstím nesmějí lidem bránit falešné předsudky. Kladem inscenace byla funkční a dynamická scéna hostujícího výtvarníka Tomáše Moravce. Text hry přeložil Jaroslav Pokorný, dramaturgickou úpravu provedli Jan Cziviš a Michael Tarant. Použili některých veršů ze sbírky "Galantní poezie" v překladu R. Krátkého. Choreografii vedl Petr Koželuh a hudebně spolupracovali Eva Kašparová a Jiří Červín. Hráli: Milan Livora, Jiří Máša, Roman Holát, Jaroslav Toť, Jiřina Chlumská, Jaroslav Radimecký, Radana Herrmannová, Eva Audolenská a Jiří Červín. Text sledovala Jadwiga Hrušková a představení řídila Eva Audolenská.

V pátek dne 24. února 1984 se konala premiéra divadelní hry současného českého dramatika Josefa Boučka "Noc pastýřů" o režberském kantoru Janu Jakubu Rybovi. Inscenaci nastudoval s herci kolínského divadla hostující režizér Vinohradského divadla zasloužilý umělec Jiří Dalík, laureát státní ceny Klementa Gottwalda. Ve svém pojetí hry položil důraz zejména na zvýraznění lidského i společenského konfliktu talentovaného a nepochopeného umělce i dobrého člověka s církevní vrchností. V umělecky vyváženém představení vynikly herecké výkony představitelů hlavní role Jiřího Ptáčníka, dále Jany Jiskrové a Miroslava Vlčka. Asistentem režie byl Jan Schmidt, scénu navrhl Milan Čech a kostýmy jako host Jana Čechová. Ve hře byla použita hudba Jakuba

Jana Ryby a Jiřího Váchala. Hráli: Jiří Ptáčník, Jana Jiskrová, Miroslav Vlček, Gustav Bubník, Karel Želenský, Jitka Součková, Eva Kelemenová, Rudolf Horák, Lenka Fišerová, Luděk Nešleha, Petr Herrmann, Helena Malehová, Marcela Nohýnková, Dana Bartůňková, Jiří Brož a Jiří Sequens. Dětské role obsadili Josef Petzold a Lucie Papoušková. Text sledovala Giza Skálová a inspicientem byl Čestmír Souček. Před zahájením představení předneslo smyčcové kvarteto Středočeského symfonického orchestru Poděbrady "Koncert D moll" Jakuba Jana Ryby. Autor hry Josef Bouček byl přítomen premiéře představení.

Dne 6. dubna 1984 uvedlo divadlo třetí premiéru letošního roku. Zvolilo tentokrát hru ze současné západní divadelní tvorby autorů Keith Waterhouse a Willis Hall: Billy Lhář. Hra je zajímavou sondou do psychologie dospívajících, kteří svou vlastní životní orientaci jen těžko hledají v západní komercializované společnosti. Tím je hra předem určena zejména mladým divákům. Hlavní postavou této anglické komedie, kterou vytvořil na kolínské scéně Gustav Bubník, je devatenáctiletý Billy Fisher, který má dosti fantazie a zřejmě i nadání, ale neumí cílevědomě pracovat a jednat, aby dosáhl svého vysněného cíle, a vybíjí se v planých mystifikacích. Hra měla obrovský úspěch v jednom z největších londýnských divadlech, byla přeložena do mnoha světových jazyků a dosáhla úspěchů na celém světě. Text hry přeložil z angličtiny Jiří Mucha. Kolínské představení režírovala Marie Lorencová na scéně Milana Čecha a v kostýmech hostující M. Wenigové. Hráli: Naďa Kreclová, Jiří Brož, Helena



Malehová, Gustav Bubník, Roman Šmejkal, Olga Želenská, Raďana Herrmannová a Dana Bartůňková. Inspicientkou byla Eva Audolenská a nápovědkou Jadwiga Hrušková.

Dne 27.dubna 1984 se konala premiéra hry současného slovenského autora Petera Kováčika "Krčma pod zeleným stromem". Její děj se odehrává za doby předmnichovské republiky v hospodě malého středoslovenského města, kde se scházejí stálí hosté, lidé různých společenských vrstev a kde v ostrých dramatických střetech odhalují své charaktery, svěřují se se svými trápeními i radostmi a nadějemi na lepší budoucnost. Hru nastudoval s kolínskými herci hostující slovenský režizér Emil Spišák. Ve hře podal nejlepší výkon a vytvořil jednu ze svých nejlepších divadelních postav zasloužilý pracovník kultury Karel Želenský. Kolínské divadlo nastudovalo tuto hru k počtě 40.výročí Slovenského národního povstání a zúčastnilo se jí přehlídky středočeských divadel v Příbrami. Hru přeložila do češtiny Valerie Sochorovská, hudbu složil Viliam Šechný, výpravu a kostýmy navrhl Štefan Bunta jako host. Hráli: Eva Kelemenová, Jitka Součková, Jiří Sequens, Miroslav Vlček, Karel Želenský, Roman Holát, Rudolf Horák, Milan Livora, Petr Herrmann, Jiří Ptáčník, Zdeněk Štěpánek, Jaroslav Toč, Luděk Nešleha, Svatopluk Šíp jako host, Luboš Votroubek jako host, Jiří Brož, Jan Schmidt, Čestmír Souček, Vlastimil Kejklíček, M.Papoušek, L.Růžička, ZD.Mikšovský, M.Češpiva, O.No-vák, P.Beneš a M.Moravec. Inspicient Čestmír Souček, text sledovala Giza Skálová. Ve hře hráli všichni herci /muži/ kolínského divadelního souboru včetně režizéra, inspicienta a divadelního personálu.

Dne 3.června 1984 překvapilo kolínské divadlo své nejmenší diváky premiérou pohádkového muzikálu Vladimíra Čorta "Pohádka o líných strašidlech". Hlavní myšlenka pohádkové hry by se dala vyjádřit známou lidovou moudrostí "Bez práce nejsou koláče". Pohádka byla hrána v režii Jana Schmidta a výpravě Milana Čecha. Hudbu složil Pavel Eliáš, korepetovala Eva Kašparová a choreografii vedl jako host Jan Čumpelík. Hrály: Radana Herrmannová, Marcela Nohýnková, Naďa Kreclová a Olga Želenská. Inspice Eva Audolenská, nápověda Giza Skálová.

Dne 19.října 1984 měla v kolínském divadle československou premiéru komedie současného sovětského dramatika Emila Vemjaminoviče Braginského "Podnájem s podmínkou". Hlavním tematem této komedie s vážným jádrem jsou vztahy mezi mužem a ženou, různé podoby lásky a problematika vztahů v pracovním kolektivu. Hra se stala velkou hereckou příležitostí pro Janu Jiskrovou v hlavní roli. Text přeložil z ruštiny Otakar Blanda. Scénickou hudbu složila Eva Kašparová, která měla také korepetici, režii Marie Lorencová, výpravu navrhl jako host Tomáš Moravec a kostýmní jako host Jitka Moravcová. Hráli: Jana Jiskrová, Naďa Kreclová v alternaci s Jitkou Součkovou, Jiřina Chlumská, Lenka Fišerová, Olga Želenská, Eva Kelemenová, Rudolf Horák, Rudolf Pechan a Jiří Brož. Inspici měla Eva Audolenská a text sledovala Jadwiga Hrušková.

Dne 2.listopadu 1984 se konala na scéně kolínského divadla premiéra hry současného anglického autora Petera Barnese "XIV.hrabě Gurney". Tato velice zajímavá brilantní

tragikomedie nastavuje zrcadlo barokní anglické vyšší společnosti, ve které láska ~~k~~ k lidem byla čímsi nenormálním, zatímco brutalita pánů vzbuzovala respekt. S velikou dávkou invence ji nastudoval režizér Michael Tarant, jehož inscenace vyvolala oprávněný zájem publika i kritiky. V titulní roli peněkuď vyšinutého dědice velkého rodového majetku exceloval Jiří Ptáčník. Hru přeložil Otto Ornest a na jejím nastudování se podíleli vedle režiséra Michaela Taranta odborný poradce MUDr. Jan Cimický, CSC, scénarista Milan Čech, kostymérka Alena Balejová jako host, pohybový spolupracovník Petr Koželuh jako host, hudební spolupracovnice Eva Kačparová a asistent režie Gustav Bubník. Hráli: Miroslav Vlček, Luděk Nešleha, Karel Želenský, Jaroslav Toř, Gustav Bubník, Helena Malehová, Roman Šmejkal, Jiří Ptáčník, Petr Herrmann, Jitka Součková, Marcela Nohýnková, Radana Herrmannová, Stanislav Lehký, Zdeněk Štěpánek, Roman Šmejkal, Martin Otava, Čestmír Souček. Inspicent Čestmír Souček, nápověda Irena Fuchsová.

Dne 30. listopadu 1984 měla premiéru další veselohra, tentokrát francouzská, dílo současného pařížského autora Marca Camolettiho "Létající snoubenky", v originále "Boeing-Boeing". V pařížském divadle Comédie Coumartin se hrála nepřetržitě celých šest let a je z dosavadních pěti autorových komedií nejlepší. Vtipný dialog a divácky vděčné situace vypravují příběh o tom, jak dvěma mužům řádně zamotaly hlavu letušky, vracející se ze zámořských letů na krátkou dobu do Paříže. Přeložila Evženie Janů. Režii měl Jan Schmidt, scénu navrhla jako host Alena Balejová, kostý-

my Milan Čech, hudbu složil Jiří Hruška. Hráli: Jaroslav Toť, Radana Herrmannová, Jitka Součková, Milan Livora, Eva Kelemenová, Dana Bertůňková, alternovala Jiřina Chlumská. Inspici měla Eva Audolenská, text sledovala Jadwiga Hrušková.

Dne 21. prosince 1984 uvedlo kolínské divadlo svoji poslední letošní premiéru, jíž byla slavná komedie Williama Shakespeara "Mnoho povyku pro nic". V pohostinské režii šéfa plzeňské činohry Oty Ševčíka vzniklo vyvážené a dynamické představení, které patřilo k největším úspěchům kolínského divadelního souboru v posledních letech. V rolích Blaženky a Beneše, které patří k nejkrásnějším shakespearovským postavám, se představili a se ctí obstáli Jana Jiskrová a Jiří Ptáčník v alternaci s mladým členem souboru Stanislavem Lehkým.

Před letními prázdninami uskutečnilo již v duchu tradice kolínské divadlo umělecký zájezd do Kutné Hory. V přírodní scéně na nádvoří Vlašského dvora se dne 15. června 1984 představilo tentokrát premiérou komedie s písničkami "Sto dukátů za Juana" autorů Vladimíra Dvořáka, textaře, a Zdeňka Petra, hudebního skladatele. Režizér Michael Tarrant provedl ve hře některé úpravy, kterými chtěl obrátit pozornost diváka k Cervantesovým "Mezihrám", z nichž čerpal inspiraci autor textu Vladimír Dvořák, a oprostit hru od operetních manýr, poplatných době, v níž komedie vznikla, a zdůraznit činoherní jádro veselohry, jak to ostatně odpovídalo možnostem činoherního souboru kolínského divadla. Představení v této úpravě měla velmi dobrý divácký ohlas

a byla vyprodána. Slibné výkony podali ve hře noví členové hereckého souboru Stanislav Lehký a Roman Šmejkal. V titulní roli vynikl Gustav Bubník. Na inscenaci hry se podíleli: režie Michael Tarant, scéna Milan Čech, kostýmy ~~Mikš~~ Tomáš Moravec jako host, choreografie Petr Koželuh jako host, korepetice Eva Kašparová. Hráli: Gustav Bubník, Dana Bartůňková, Karel Želenský, Helena Malehová, Roman Holát, Jiřina Chlumská, Petr Herrmann, Jana Jiskrová, Luděk Nešleha, Milan Livora v alternaci se Stanislavem Lehkým, Jiří Sequens v alternaci s Romanem Šmejkalem, Lenka Fišerová, Hana Czivišová jako host, Čestmír Souček. Hrál taneční orchestr Universal pod řízením Jiřího Hrušky, inspicient Čestmír Souček, text sledovala Jadwiga Hrušková. Hra byla v tomto krásném letním působišti kolínského divadla s úspěchem reprízována 16., 21., 22., 23., 28., 29. a 30.června a 6. a 7.července 1984.

Ředitelství divadla pozvalo také letos k pohostinskému vystupování na kolínském jevišti cizí divadelní soubory.

V sobotu dne 18.února 1984 hostovalo v kolínském divadle pražské "Divadlo E.F.Buriana" se dvěma fraškami, hranými pod společným názvem "Svadby a la Longen". V jedné z nich vystoupil v hlavní roli národní umělec Josef Větrovec.

Ve čtvrtek dne 23.února 1984 předvedl v Kolíně kladenský divadelní soubor hru jednoho z největších světových spisovatelů nedávné minulosti Williama Saroyana "Divadlo světa". Opakeval ji pak ještě v sobotu 10.března, v pátek 16. a v sobotu 17.března a v pátek 30.března 1984.

V pátek dne 9.března 1984 hostovalo na kolínském jevišti Krajské divadlo z Příbrami s populární veselohrou Vladi-

slava Vančury "Josefína" v nastudování režiséra zasloužilého umělce Antonína Dvořáka a s hudbou Václava Zahradníka. Hru pak příbramský soubor reprízoval v sobotu 24.března, v sobotu 12.května a ve středu 16.května a ještě ve čtvrtek 7.června 1984, pro školy pak ještě dne 26.října 1984.

Vedle představení na jevišti divadla připravil kolínský divadelní soubor i několik pořadů tak zvaných "malých forem" a předvedl je v klubu divadla. Herečka Jiřina Chlumská sestavila a nastudovala ke <sup>120.</sup> ~~stému~~ výročí narození kolínského rodáka básníka Josefa Svatopluka Machara pásmo poezie "Zde by měly kvést růže" a herec Zdeněk Štěpánek sestavil a nastudoval pořad z veršů současných básníků pod názvem "Alespoň jedna přeč po člověku lidská věc". Režizérka Marie Lorencová nastudovala s herci divadla, členy Brigády socialistické práce, divadelně koncipovaný pořad "Pozdrav avantgardě" a členové Socialistického svazu mládeže z hereckého souboru připravili ke stému výročí narození Antonína Zápotockého pásmo "Barunka".

Na svém zájezdu do Poděbrad dne 7.června 1984 sehrál umělecký soubor kolínského divadla jako svou derniéru 75. reprízu představení "Malevané milování" nejúspěšnější svoji inscenaci posledních let.

V neděli dne 27.května 1984 připravili členové Socialistického svazu mládeže z kolínského divadla "Den otevřených dveří" jako hezký dárek kolínským dětem k jejich svátku, "Mezinárodnímu dni dětí", který se slaví každoročně prvního června. Dopoledne i odpoledne prováděli skupiny dětí všemi prostory divadla, ukázali jim jeviště, záku-

jsem již v soupisu plesů uvedl. Vedle toho organizovaly různá setkání členů brigád socialistické práce, doplněná kulturním pořadem a společenským tancem, oslavy Mezinárodního dne žen: například závodní výbor ROH v Tesle uspořádal kromě reprezentačního plesu ještě 17.května 1984 a 21. listopadu 1984 společenské taneční zábavy s kulturními pořady pro kolektivy brigád socialistické práce v Družstevním domě.

Te všechno jsou jen namátkově vybrané příklady kulturní a kulturně výchovné činnosti orborářských organizací; v samotném Kolíně je ke stovce závodních výborů Revolučního odborového hnutí a každý z nich ve větší či menší míře organizuje pro své členy kulturní a společenský život, využití jejich volného času, umožňuje jim bezplatně návštěvu kulturních podniků v Kolíně, vozí je do divadel a na jiné kulturní akce do Prahy nebo za kulturními památkami po celé naší vlasti.

Větší závodní výbory ROH mají vlastní odborové knihovny, vedou závodní kroniky a v podnicích Koramo, Tatra, Tesla, Kablo a Obchodní tiskárny jsou dobře zařízené "síně tradic", v nichž je na písemných dokladech i exponátech dřívějších výrobků dokladována historie i současnost podniků. Okresní odborová rada ustavila komisi pro dějiny závodů, která metodicky pomáhá jednotlivým podnikům a závodům zpracovávat jejich historii. Každá brigáda socialistické práce vede od svého založení vlastní kroniku.

Podobnou kulturně výchovnou a kulturně společenskou činnost vyvíjejí pro své členy i politické, společenské, zájmové a sportovní organizace Národní fronty. Zaměřovaly se vesměs na rozšiřování politických a odborných znalostí svých členů v příslušných zájmových oblastech. Tak například Český myslivecký svaz pořádal kursy pro nové zájemce o myslivost, různé soutěže pro členy i děti, třeba soutěž "O zlatou srnčí trofej", různé besedy a v červnu, měsíci myslivosti, slavnostní členské schůze s kulturními pořady. Základní organizace Českého svazu protifašistických bojovníků se zaměřila na pořádání přednášek a besed pro veřejnost, v nichž seznamovala zejména mladé posluchače s bojem lidu proti fašismu. V roce 1984 uspořádala 67 takových přednášek a besed, které vyslechlo 4 276 posluchačů, z toho bylo 3 729 mladých. Kolínští odbojáři uspořádali letos také čtyři autobusové zájezdy po stopách partizánských bojů, jichž se zúčastnilo 120 osob, z toho 46 mladých.

Aktivní byly v kulturně výchovné činnosti i obě kolínské baráčnické obce: Sdružená obec baráčníků "Staré Čičovice" na Zálabí i Sdružená obec baráčníků "Rozvoj" v Kolíně VI. Pořádaly oslavy Mezinárodního dne žen, přednášky, besedy, zábaňé pořady pro děti i zájezdy svých členů do různých památných míst ČSR. Obec "Staré Čičovice" uspořádala dne 18. února 1984 "Staročeský baráčnický bál" a obec "Rozvoj" dětský karneval.

Za ostatními nezůstaly ani sportovní organizace, vedle své sportovní činnosti se podílely i na vytváření kulturního a společenského života ve městě. Například tak ma-



lá jednota, jako je TJ Štítary, uspořádala během letošního roku čtyři taneční zábavy s vysokou společenskou úrovní. Jiné tělovýchovné organizace pořádaly reprezentační i maskované plesy, jak jsem již na jiném místě uvedl.

Na vytváření bohatého kulturního a společenského života ve městě se podílely i kolínské školy organizováním vlastních kulturních akcí a zejména účinkováním v kulturních pořadech při nejrůznějších příležitostech, konferencích, slavnostních schůzích a zábavných podnicích jiných organizací.

Také kolínští lékaři přispěli svou kulturně výchovnou činností do bohatého fondu kulturně výchovného života v našem městě. Kromě toho, že uspořádali svůj "Ples zdravotníků" spočívala jejich přínos v kulturně výchovné činnosti v pořádání přednášek, besed, v publikování odborných článků a statí se zdravotnickou tematikou. V celém kolínském okrese měli letos zdravotníci na svém kontě 3 140 takových akcí, z toho padesát článků v tisku, osmnáct rozhlasových a jednu televizní relaci. Obsahově byly tyto akce zaměřeny na tato témata: Péče o mladou generaci, Péče o ženu, Infekční nemoci, Úrazy, otravy, první pomoc, Zdravý způsob života a práce, Prevence onemocnění, a zejména pak na široce založené akce "Denně něco pro zdraví" a "Správná výživa Každý den".

Přednáškovou činnost měla ve své náplni a ve svém poslání Socialistická akademie ČSSR. Její kolínská organizace letos opět rozšířila svoji činnost a poprvé ve své již více než třicetileté historii překročila v počtu provedených

přednášek hranici dvou tisíc. V celém kolínském okrese uskutečnila 2 460 přednášek, to je o 734 více než v roce 1983, její lektoři tak odpřednášeli v tomto roce 3 811 hodin. Tímto počtem přednášek se umístila kolínská organizace Socialistické akademie na druhém místě mezi dvanácti okresy Středočeského kraje a na 32. místě mezi 75 okresy České socialistické republiky.

V letošním roce vydala Socialistická akademie v Kolíně svůj první "Sborník" sestavený z prací svých členů. Připravila jej ediční komise okresního výboru Socialistické akademie v Kolíně pod vedením Zdeňka Bisingra, vytiskl jej Podnik racionalizace řízení a výpočetní techniky ministerstva zemědělství a výživy ČSR, odštěpný závod v Novém Městě nad Cidlinou. V tomto sborníku jsem otiskl článek o kolínském rodákovi Otokaru Fischerovi, věnovaný jeho stým narozeninám v loňském roce. Protože vím, že za padesát šedesát let nezbude po tomto ~~památní~~ sborníku ani památka, zděčím se snad budoucímu čtenáři této kroniky, když zde opíše tento článek doslova:

V roce 1983 uplynulo sto let od narození básníka a vědce, prof. PhDr. Otokara Fischera. Světová organizace pro vědu a kulturu Organizace spojených národů UNESCO zařadila jeho sté narozeniny do svého kalendáře mezi významná výročí osobností celosvětového významu, ale v Kolíně prošlo jeho jubileum celkem bez povšimnutí. A přece se zde přímo nabízela příležitost využít v rámci probíhajícího "Roku českého divadla" v repertoáru kolínského divadla buď některé-

ho z jeho originálních dramát nebo alespoň jeho brilantního překladu některého ze světových klasických dramatických děl. Nic takového se nestalo. Stého výročí tak významného dramatika, kolínského rodáka, si nikdo v divadle nepovšiml. Proto chceme vzpomenout alespoň zde třeba jen velmi stručně života a díla této veliké postavy naší národní kultury a vědy.

Otokar Fischer se narodil 20.května 1883 v Kolíně v domě čp. 46/III v Zahradní ulici. Pocházel z rodu česko-židovských podnikatelů, jedněch ze zakladatelů kolínského průmyslu na začátku druhé poloviny minulého století. Jeho děd Jakub Fischer zakoupil se svým bratrem v roce 1860 olejnu v čp. 46/III, založenou zde v roce 1855 inženýrem Selikovským. Otec Otokarův, Pavel Fischer, ji převzal v roce 1879, ale již za tři roky ji prodal bance Union a postavil novou olejnu na Zálabí v čp. 239/V. Ani tu však dlouho neudržel, neboť neměl mnoho úspěchů v podnikání, a v roce 1896 ji musel také prodat.

Pavel Fischer nebyl tedy úspěšným podnikatelem, ale byl všestranně pokrokový člověk. Když byla například v Kolíně v roce 1889 vybudována první telefontní síť o deseti účastnících, byl Pavel Fischer mezi těmito deseti. Také ve veřejném, kulturním a společenském životě našeho města byl aktivně činným. Nalézáme ho jako člena i činovníka v několika spolcích, je členem městského zastupitelstva a městské rady, je spoluautorem provolání z listopadu 1883 k založení Divadelního družstva, jehož cílem je postavení nové divadelní budovy v Kolíně.

Otokar Fischer ztrávil ve svém rodném městě jen prvních necelých dvanáct<sup>let</sup> svého života. Přesto na své rodiště vždy rád, i když kriticky, vzpomínal a vyznal se z lásky k němu nejen v některých ze svých básní, ale i ve své zповědi na sklonku svého života v rozhlasovém projevu v cyklu "U nás doma": "Co všechno se vynoří rodáku kolínskému při vzpomínce na tvářnost a osudy města z doby kolem roku 1890? Labe se svými šumivými jezy u Formánkova mlýna, malý ostrov, kde hrávala Kmochova hudba, a velký, kde to bzučelo píchajícími komáry a kde se děti za křiku a za počítání temp učily plavat, prostranství, jemuž se říkalo Vajta, s věžemi kláštera a gymnasia, návrší Bartolomějské, okresní soud, proti němuž stával strýcův dům, obdélník náměstí, ještě bez Bílkova pomníku, s cizocizím smlouváním a nabízením v obchodech, s železářským krámem Červinků, s lékárnou a se závoďy sukna a střižního zboží i s kavárnou U modré hvězdy, kde otylí páni při černé kávě dělávali své jízlivé žerty, dětská škola slečny Rolčíkové, kam chodívala dospělá, to jest čtrnáctiletá děvčata zaučovat se ve vyučování, a na Zálabí boďří, dnes už zesnulí učitelé Hráský a Stárek, v třídě, kde byla koečukace hochů a dívek, plavovlasá děvčátka, dnes dávno asi vdaná, ovdovělá nebo zesnulá... Ale co je ve vzpomínkách viditelné nejzřetelněji, jsou továrny a jejich komíny, komíny... Můj Kolín, toť město nejútlejšího dětství a prvního chlapectví, ani ne do dvanáctého roku. A je to Kolín průmyslový, horečného úsilí a malých fabrik. Stará továrna, tak jsme říkali podniku, kde později byl závod Koeverův, v Zahradní ulici na Kouřimském předměstí! Velká zahrada tam

hraničila s ulicí jménem Kamenice, tam pro nás děti začínal svět čarodějnic a zlých uličníků..."

Svoji školní docházku začal Otokar Fischer v zálabské škole v Mníchovické ulici a odtud přešel na gymnázium, které bylo tehdy ve staré budově z roku 1860 v Kutnohorské ulici. Ve studiích pak pokračoval na gymnázium v Praze, na Universitě Karlově v Praze a na německé universitě v Berlíně. V roce 1895 dosáhl hodnosti doktora filozofie a několik let pak působil v universitní knihovně v Praze se svým generačním druhem básníkem Otakarem Theerem. V roce 1909 se habilitoval prací o švýcarském básníku Gottfriedu Kellerovi na Universitě Karlově jako docent, v roce 1917 je jmenován mimořádným a v roce 1927 řádným profesorem dějin německé literatury na pražské universitě. Jako vědec germanista se pak zúčastňuje několika světových symposií, rok přednáší na universitě v Gentu a příležitostně jako expert University Karlovy ve Strassburgu a na Sorboně v Paříži.

V roce 1911 se Otokar Fischer oženil. Jeho první žena paní Blažena Bassová, rozená Baušová, vzpomíná na své seznámení s Otakarem Fischerem ve svém vyprávění básníku Otokaru Štorchovi-Marienovi: "To bylo tak: můj otec, bratr známého přírodovědce Bohumila Bauše, byl ředitelem pražské plynárny pod Rajskou zahradou, tam, kde dnes stojí budova ROH. Měli jsme velikánský sedmipokojový byt, a protože moje maminka byla od svých útlých osiřelých let vychovávána u Náprstkových v domě U Halánků, znala odtamtud mnoho umělců, literátů a vědců. A tak každou neděli se u nás shromažďovalo na čtyřicet významných hostí. Jednou profesor Arnošt Kraus,

který patřil k pravidelným návštěvníkům našich nedělí, pozval svého bývalého žáka, mladého Otokara Fischera, aby jej k nám doprovodil. Otokar chtěl nejdříve vědět, jestli u nás nejsou nějaké dcery na vdávání, o něco takového že nemá zájem, ale Kraus jen mávl rukou a Fischera přivedl. A vidíte, chytil se drápkem hned na poprvé. Já byla tenkrát ještě mivnistka a chodili jsme spolu několik let. Když jsem se v jedenáctém roce vdávala, navštěvovala jsem ještě universitu. S Otokarem jsem zůstala v přátelském styku, i když naše manželství skončilo, a to až do jeho smrti."

Otokar Fischer byl především básník, myslitel a vědec. Ale jeho láska k divadlu, kterou zdědil jistě po svém otcí, jej přivedla nejen ke komponování divadelních her, k překládání světových dramát, ke psaní divadelních kritik a referátů a ke zkoumání divadelní historie, ale i k praktickému působení v divadle. V sezóně 1911-1912, ještě za Jaroslava Kvapila, se stává dramaturgem Národního divadla. Podruhé přichází do Národního divadla v roce 1935 po smrti Karla Hugo Hilara jako šéf činohry naší první divadelní scény. V této funkci pracuje až do své smrti, prosazuje na jeviště Národního divadla inscenace současných i klasických pokrokových autorů domácích i zahraničních. Za jeho vedení činohry se hrají přes odpor reakce takové hry, jako v jeho překladu Fuente Ovejuna španělského autora Lope de Vegy v roce 1935 a zejména pak v době nejvyššího ohrožení naší vlasti německou fašistickou hrozbou protiválečná a protimperialistická dramata Karla Čapka Bílá nemoc v roce 1937 a příštího roku Matka.

Národní umělec Ladislav Pešek ve své vzpomínkové knize *Tvář bez masky* vítá Otokara Fischera při jeho příchodu do Národního divadla slovy: "Za Fischerem je kus práce, kterou udělal pro českou kulturu. Ve svých dvaapadesáti letech přednáší na universitě německou literaturu. Píše verše o tragickém údělu básníka. Na konci první světové války hrálo Národní divadlo jeho Přemyslovce a Herakla. Je také vynikajícím překladatel z němčiny a angličtiny. Jeho kniha "K dramatu" mi pomohla chápat tvorbu Dykovu, Mahenovu, Theerovu, Arnošta Dvořáka a dalších našich autorů. Časopis "Jeviště", který založil s Jindřichem Vodákem, byl myslím nejlepším divadelním časopisem, jaký u nás kdy vycházel. Ano, v celé jeho práci je obsažen vyhraněný názor na české divadlo a českou kulturu. Otokar Fischer je velká osobnost... Říká, že chce stále zvyšovat umělecká kritéria a uvést je do souladu s dobou... říká, že chce dělat divadlo, které bude v souladu s tím, čím žijeme. Myslím, že je to správné. Sezóna 1935-1936, první sezóna, kdy vede divadlo. Už v této sezóně se hraje jeho překlad a významná úprava Lope de Vegova "Vzbouření na vsi", hraje se Gribojedovo "Hoře z rozumu", Vančurovo "Jezero Ukureve", Jiráskův "Gero", Shakespearův "Caesar", Kornejčujův "Platon Krečet". To, co Otokar Fischer prohlásil ve své nástupní řeči, uskutečňuje krok za krokem. Lidé se zase hrnou do divadla. Nástupní řeč Otokara Fischera, v níž akcentoval původní smysl a poslání Národního divadla, se dnes ukazuje až neskutečně prozíravá a pravdivá."

Bohužel, tragedie Fischerova života mu nedovolila dokončit započatou práci v Národním divadle. Zemřel náhle dne

12.března 1939 raněn srdeční mrtvicí při zprávě o okupaci Rakouska hitlerovským Německem. Karel Čapek, který právě tak jako Otokar Fischer se nemohl smířit s nástupem fašismu a zemřel stejně tragicky jen několik měsíců po něm, tehdy napsal, že "jeho choré srdce doslova prasklo ve chvíli, kdy byl Otokar Fischer jen úzkostným a zmučeným divákem, při ještě nedohrané tragedii." Fischer jakoby v předtuše očekával tragické rány, které postihnou jeho vlast a jeho rod, a první v řadě padl, když pěst nelítostného vraha dopadla do přímé blízkosti jeho dosud bezpečného domova. Jeho předtucha se splnila a osud krutě postihl celou jeho rodinu. Jeho maminka a sestra zahynuly v Terezíně. Bratr PhDr. Josef Fischer, narozený 2.dubna 1891 v Kolíně, docent dějin filozofie na Universitě Karlově, pracoval skoro celou válku v ilegalitě a podával zprávy do Londýna. Skrýval se v Hradci Králové až do doby, než byl objeven, a byl popraven dne 19.února 1945 v Brandenburgu. Také Fischerova druhá manželka Milena, rozená Balcarová, skončila život ve fašistickém koncentračním táboře v Ravensbrücku.

Profesor Jindřich Vodák napsal v nekrologu o Otokaru Fischerovi: "Bude-li se hledati jediné úhrnné označení pro bytost a práci Fischerovu, sotva se vymyslí nějaké přiléhavější než to, že to byl druhý Vrchlický v omlazené a zmoderněné podobě, stejně nadaný všemi možnými literárními vlohami, stejně unášený jejich tlačícími popudy a vzněty, stejně jatý plodivostí a vzrůstavou vášní, stejně rozkochaný krásami a dovednostmi formy". Ověřme si pravdivost Vodákovy lapidární charakteristiky jenom letným pohledem na Fischerovo životní dílo.



De české literatury vstoupil Otokar Fischer v roce 1906 esejistickým debutem v Lumíru a současně jako lyrik v Šaldově Novině pod pseudonymem Ot.Frey, i když porůznu publikoval drobnější věci již od roku 1903. Na životní dílo básníka, dramatika, překladatele, literárního historika, divadelního kritika, vědce, pedagoga a publicisty mu bylo vyměřeno jen necelých pětatřicet let. Fischer jich plně využil a zanechal za sebou opravdu úctyhodný kus práce.

Fischerova poezie, uložená v jedenácti básnických sbírkách: Království světa, Ozářená okna, Hořící keř, Léto, Kruhy, Hlasy, Peřeje, Poledne, Rok, Host a v posmrtné sbírce Poslední básně, je rázu filozoficko meditativního, osobního i národního. Byl označován jako ahasverovský hledač absolutna, elegik těžkého srdce a tragického rozporu, filozofický lyrik a životní problematik, mistr vybroušené formy a teple melodiických písňových veršů. Ve své básnické tvorbě byl blízký Otokaru Theerovi a Viktoru Dykovi, beze sporu byl žákem a následovníkem Jaroslava Vrchlického.

Po Fischerovi básníkovi nastupuje Fischer dramatik. Roku 1917 přichází na jeviště jeho první divadelní hra, titánská tragédie "Faeton". A po ní následují rychle za sebou další dramata, velké dějinné fresky, v nichž Fischer po svém reaguje na paradoxy lidského života a společenské problémy času: v roce 1918 tragédie posledních členů českého panovnického rodu "Přemyslovci", v roce 1919 tragédie titanismu "Herakles", v roce 1921 tříaktová komedie "Orloj světa", odrážející jeho pohled na velkou ruskou revoluci, v roce 1925 hra "Otroci" filozoficky a dramaticky osvětlující

problém vzpoury vyděděných mas proti tyranii. Na začátku Fischerovy dramatické tvorby stojí ještě v roce 1916 jeho libreto k opeře Vítězslava Nováka "Karlštejn", zpracované podle známé Vrchlického veselohry "Noc na Karlštejně", mezi jeho veliká dramata je vsunuta netištěná veršovaná aktovka "Jupiter" z roku 1919 a jeho dramatickou tvorbu uzavírá konverzační drama "Kdo z koho" z roku 1928.

Fischerova básníka a dramatika však daleko převyšuje dokonalostí a šířkou záběru Fischer překladatel. Ke svým mistrůvským překladům si vybírá ze světové literatury opět jen největší mistry a nejslavnější veličiny všech dob. Překládá básníky a potom především dramatiky německé: Johanna Wolfganga Goetheho, Friedricha Schillera, Heinricha von Kleista, Heinricha Heineho, Silesia Angeluse, Friedricha Nietzscheho, Franka Wedekinda, Hugo von Hofmannsthala a Ferdinanda Brucknera; anglické: Williama Shakespeara, Christophera Marlowa, Rudyarda Kiplinga a Percy Shelleye; francouzské: Francôise Villona, Piera Corneille a Moliéra; belgické: Vermeylena a Verhaerena; španělské: Lope de Vega, i ruské: Alecandra Sergejeviče Puškina. Fischerovo překladatelské dílo ho řadí mezi nejvýznamnější básnické tlumočníky nejen naše, ale i světové. Ke svým překladům přistupoval vždy se vší zodpovědností a snahou po dosažení maximální věrnosti, přesnosti, správnosti při současném zachování i libozvučnosti originálu. Snažil se, jak sám řekl, "podávati je tak, jak by je podával básník sám, kdyby byl mým vrstevníkem a psal mou mateřštinou." Proto jsou jeho básnické překlady stále živé a nebyly ještě dnes, po více než polovině století, nikým předstiženy.

Fischer vědec se obíral především filozofií a literární historií německou vzhledem ke svému povolání universitního profesora německé literatury, ale věnoval se i studiu filozofie a literatury francouzské, anglické a literatur slovenských, zejména literatury ruské. První své vědecké studie a stati psal německy, již v roce 1908 publikoval práci o poezii <sup>Gottfrieda</sup> Heinricha Kellera "Die Träume des Grünen Heinrich", v roce 1909 studii "Zu Immermanns Merlin" a v letech 1912-1914 vydal tři rozsáhlé monografie německých romantiků: "Heinrich von Kleist a jeho dílo", "Friedrich Nietzsche" a "Heine". V roce 1917 vychází jeho přehled a výklad směrů v německé a francouzské vědě "Otázky literární psychologie".

Praxe dramatika a překladatele dramatických děl přivedla Fischera i k vědecké činnosti v divadelním oboru. Z těchto zdrojů vyvěrá jeho soubor kritických studií o vývoji české dramatiky z roku 1919 "K dramatu" a konečně i rozsáhlé "Dějiny činohry Národního divadla do roku 1900", vydané k jubileu 50.výročí Národního divadla v roce 1933 jako jeden díl šestisvazkového reprezentačního díla "Dějiny Národního divadla". V roce 1983 byla tato práce vydána jako samostatná kniha v rámci "Roku českého divadla" ke stému výročí otevření Národního divadla a ke stému výročí narození Otokara Fischera.

Ze zájmu, který Fischer věnoval české literatuře, vzešly monografie z českého písemnictví: v roce 1933 "K Ohlům písní ruských", v roce 1936 "Šaldovo češtví" a v roce 1938 nekrolog "Václav Tille". K vrcholné tvorbě české li-

intelektuál, vzdálený buržoazii, s pocity osamělosti se upíná v počátcích své tvorby k titánskému individualismu. Analyzuje vlastní složitost a rozpornost a promítá tento zápas kontrastů i do svých lyrických básní a hrdinů svých dramát. Přitom usiluje o kompoziční i výrazovou dokonalost. Pod vlivem první světové války si zvláště uvědomuje své češství, což se odráží ve výběru temat i v usilovném sledování tradie a perspektiv českého divadla a české literatury i ve větší pozornosti k evropským literárním osobnostem, jejichž díla převádí do češtiny. Intenzivnější vztah k národní kultuře a historii mu umožnil pochopit jeho vlastní místo a poslání v české literatuře, osvobodit se od svého subjektivismu a titánství a posunout se od tragického individualismu až k chápání nutnosti sociální vzpoury.

Básnické sbírky Otokara Fischera vycházely v edicích i v prvotiscích z velké části v nakladatelství "Aventinum", které založil a vedl Kolíňák / i když ne rodák / Otakar Štorch-Marien. V našem městě byly péčí "Kruhu přátel umění v Kolíně" vydány jeho dvě publikace, a to v roce 1935 sbírka pěti kolínských básní pod názvem "Z mého Polabí" a v roce 1936 jeho básnická zpověď "Můj Kolín". A právě toto vyznání rodnému městu svědčí o zájmu Otokara Fischera o město Kolín jako o své rodiště, jak o tom dokladem jsou závěrečná slova básníkovy: "Nechť jsou vzpomínky na hmotné nebo společenské poměry útlého mládí jakékoli, nese přec jen prach svého původu, nevymaní se ze zakletého kruhu svých počátků, nezapomene na řeku souznicí s vlastní duší, kdo si uvědomil, že po meči i po přeslici je dítětem kolínského Polabí."

Z celého básnického díla Otokara Fischera si zde připomeňme alespoň čtyři jeho kolínské básně:

### V R O D N Ě M K R A J I

To všechno je mé. Tich šumí tu proud,  
sto vzpomínek ze země tryská.  
Chci v objetí času spočinout,  
neb minulost je tak blízká.

Jsem hoch jako dřív. Znáám kouzla. Jsem král.  
Spím v loktech rodného kraje.  
Zas, jak by své housle do rukou bral,  
bůh k zemi se sklání a hraje.

### M Á P R O U D N Á Ř E K O

Šum ukolébavkou, má proudná řeko!  
Má kolébka zde stála nedaleko.

Když padá listí, srdci když se stýská,  
vždy něčí ruka ruce mé je blízká.

Ta zlehounka mne uvádí kams domů,  
kde nevadí mé ticho praníkomu,

kde mohu snít jak podzim, v břízách znící,  
kde mlčet smím jak rybář nad udicí,

kde na hocha si v lukách hrám a houští,  
jenž do vln Labe lodičky své spouští.

List za listem tam házím. Vzpomínání  
ať rychlejší po proudu je popohání.

Tec, rodná řeko, pod večerní hrází,  
nes do daleka smířené mé vzkazy.

Snad mohou v soumraku své slovo říci.  
Snad utěší dva teskně milující.

Snad pomohou, by bloudící se našel,  
by hřích či smutek chrabřeji se snášel.

Vždyť pospíchám i já svou domovinou,  
i po mně poselství jak ložky plynou,

vždyť též jsem řeka, do níž listí padá  
a jež je šum, ač zmkla by tak ráda.

## U S P L A V U

Já tisíckrát ji slyšel,  
slyším ji zas a zas,  
a kdybych nevímkam přišel  
do země divokých krás,

já napořád nosil bych v sobě  
píseň rodných vod,  
šeptám ji v půlnoční době,  
teď zní jak chorovod.

Zní ve všech jazycích světa,  
však pro mne jen jednu má řeč,  
ať louka jetelem vzkvétá,  
ať voní senoseč,

ať sníh je na hrotech jezu  
a puká březnový led,  
ať pryč se ženu a vezu,  
já stále slyším ji pět

tu píseň, jež v sluchu mi dříme  
a zpívá jak housle a zvon,  
tu, o níž z dětství jen víme,  
ten jeden, ten nejhlubší tón.

## R O D N Ě M Ě S T O

Mne hochu neuspával mořský sen,  
mne zádumčivce nemámil taj stepi;  
kde jsem se zrodil, kouř táh z továren  
a na míle šly užitečné řepy.

Však ostrov byl tam, poblíž hučel jez,  
já netušil, co vábilo mne k Labi;  
tu jeho píseň slyším ještě dnes,  
té řeky šplounání mne nejvíc vábí.

A s vršku výhled otvíral se tam,  
byť po krajině nudně rovinaté.  
Jak s korábu já pohled shůry mám  
a do daleka zírat je mi svaté.

V roce 1983 vyhlásilo ministerstvo kultury České socialistické republiky na počest 35. výročí Vítězného února a 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou III. celostátní soutěž kronikářů. Hlavní podmínkou soutěže bylo, aby kronikář zpracoval mimořádný celkový záznam se zaměřením na souhrnné postižení růstu životní úrovně a dosažených výsledků péče socialistické společnosti o člověka za čtyřicet let socialistické výstavby. Přihlásil jsem se také do této soutěže a napsal jsem elaborát "40 let budování města Kolína" o 149 stránkách strojopisu s přílohami historických snímků. Protože v roce 1945 nikdo nepsal kolínskou kroniku a ani dodatečnými zápisy nebyla kronika města Kolína doplněna záznamy o událostech tohoto roku, snažil jsem se ze sporých archivních dokumentů a současných novinových zpráv sestavit alespoň stručný popis událostí a dějů v Kolíně na konci okupace našeho města německými fašisty a průběhu osvobození Kolína slavnou Sovětskou armádou a obnovování politického, hospodářského i kulturního života v osvobozeném městě. Popsal jsem dále průběh budování Kolína jako socialistického města a údaje ze všech oblastí života našeho města až do roku 1983 jsem doplnil statistickými údaji. Elaborát "40 let budování města Kolína" je zařazen jako samostatný díl kroniky za rok 1984.

Při popisu osvobození města Kolína jsem se nevědomky dopustil chyby, kterou chci zde opravit. Na 19. stránce jsem uvedl větu: "Až k desáté hodině se objevuje první tank rychlé skupiny 4. ukrajinského frontu generála A.I. Jeremenka". Všeobecně se mělo za to, že první sovětské vojáky, kteří dne

9.května 1945 dopoledne vstoupili do Kolína, byli příslušníci 4.ukrajinského frontu, protože Kolín ležel v území, které bylo vymezeno bojové činností tohoto frontu. Nebylo pochybností, že to byly tanky 4.ukrajinského frontu, které jako první projely Kolínem a já jsem při zpracovávání tohoto záznamu také jiné informace neměl. Teprve později se mi dostala do ruky kniha Františka Nesvadby "Za svobodu Prahy", jejíž autor vycházel ze studia archívu ministerstva obrany SSSR a podával jiný obraz postupu sovětských vojsk 8. a 9. května 1945. Na základě údajů této knihy jsem zpracoval nový popis událostí kolem osvobození města Kolína, který zde uvádím:

Sled válečných událostí, které vedly k osvobození Kolína Sovětskou armádou, měl rychlý, ale dost nepřehledný spád. 38. armáda generálplukovníka K.S.Moskalenka, která byla součástí 4.ukrajinského frontu, jemuž velel armádní generál A.I.Jeremenko, dobyla 8.května 1945 město Olomouc a ihned zformovala zvláštní skupinu vojsk, která měla co nejrychleji postupovat na Prahu. Před odjezdem skupiny z olomouckého náměstí k ní přijeli sám generál Jeremenko a K.S.Moskalenko a člen vojenské rady 38.armády A.A.Jepišov a vysvětlili vojákům jejich úkol a vysokou odpovědnost za poskytnutí rychlé pomoci bojující Praze. Po krátkém zdržení bojem u Litovle vyrazil předsunutý odřad po silnici přes Mohelnici, Moravskou Třebovou, Svitavy, Pěličku, Hlinsko a Chotěboř. Za svítání dojel na silnici spojující Jihlavu s Prahou, po které již také postupoval předsunutý odřad



6.gardové tankové armády 2. ukrajinského frontu. Proto Moskalenkova rychlá skupina odbočila za Čáslaví na Kutnou Horu a po černokostelecké silnici pak ujížděla ku Praze, kam dorazila 9.května v pozdním dopolední. Za rychle postupujícím odřadem 38.armády, v němž byl zařazen i vůz s velitelem armády A.S.Moskalenkem, následovaly ještě v noci tankové brigády této armády i 1. československá tanková brigáda. Hlavní síly 38. armády, které za nimi postupovaly, rozbíjely a likvidovaly nepřátelské skupiny, které rychle postupující součásti armády nechávaly za sebou. Tento úkol plnily dvě divize 11. střeleckého sboru generálporučíka M.I.Zaporožčenka.

6. gardová tanková armáda 2. ukrajinského frontu, již velel generálplukovník A. G. Kravčenko, ovládla v noci z 8. na 9. května Jihlavu. Její tankové a mechanizované skupiny, v čele 6. gardová motostřelecká brigáda a 22. gardová tanková brigáda vyrazily ihned po silnici na Prahu a již časně ráno projížděly Havlíčkovým Brodem a pokračovaly přes Čáslav, Kolín, Český Brod a Úvaly do Prahy, do jejíž východních částí dorazily krátce po poledni.

První sovětský tank, který dne 9. května 1945 okolo desáté hodiny projel městem Kolínem patřil tedy 22. gardové tankové brigádě, která byla součástí 5. gardového tankového sboru generálporučíka M.I.Saveljova 6.tankové armády generálplukovníka A.G.Kravčenka 2. ukrajinského frontu maršála R.J. Malinovského. První samopalníci, kteří projížděli onoho rána Kolínem, byli příslušníci 6. gardové motostřelecké brigády podplukovníka Soročinského, která byla

nositelkou Řádu rudého praporu a Řádů Suvorova a Kutuzova.

Za prvními tanky, kačušemi, obrněnými vozy a nákladními auty plnými sovětských vojáků projížděly Kolínem další a další, nepřetržitý souvislý proud bojové techniky Sovětské armády. Během dne 9.května 1945 i po příchodu sovětských vojáků bylo v Kolíně ještě několik bojových poplachů, sem tam se objevil v okolí města nějaký oddíl německého vojska nebo nad městem kroužil německý letoun, po trati se snažil projet nějaký německý pancéřový vlak, občas se ozvala i ve městě střelba, ale všechny tyto akce byly rychle a rázně likvidovány sovětskými vojáky.

2. gardový mechanizovaný sbor 2. ukrajinského frontu, nositel Řádu rudého praporu, Řádu Suvorova a čestného názvu Nikolajevsko-budepeštský, postupoval pod velením hrdiny Sovětského svazu generála Sviridova z Jihlavy za rychlými předsunutými odřady a ve 13 hodin 9.května narazil u Golčova Jeníkova na větší nepřátelskou bojovou skupinu a po její likvidaci na další ohnisko odporu nacistů u Kolína. V boji s fašisty zde padl gardový kapitán Ševčenko, příslušník 21. gardové brigády. Čelní jednotky Sviridovova sboru dosáhly v 16 hodin okraje Prahy.

Hlavní síly 38. armády generálplukovníka K.S.Moskalenka, které postupovaly za rychlými předsunutými jednotkami, vyhledávaly a zajímaly roztroušené nepřátelské skupiny a očišťovaly krajinu od zbylých nepřátel. Svou bojovou cestu zakončila 38. armáda 4.ukrajinského frontu až 11.května 1945, kdy se její divize soustředily v prostoru Českého Brodu, Kostelce nad Černými lesy, Čáslavi a Týnce nad Labem.

V okolí Kolína se rozložil 11. střelecký sbor pod velením generálporučíka Michaila Ivanoviče Zaporožčenka.

Potud doplněk a oprava zápisu ze zvláštního elaborátu "40 let budování města Kolína".

V okresním kole III. celostátní soutěže kronikářů byla moje kronika ohodnocena první cenou ve své kategorii a bylo mi přiznáno "Čestné uznání" a peněžitá odměna. Po slavnostním aktivu kronikářů, na němž byli vyhlášeni vítězové okresního kola soutěže, byly pak vítězné kroniky jednotlivých kategorií, odstupňovaných podle velikostí obcí, v nichž jsou psány, vystaveny v Muzeu české vesnice v Kouřimi; mezi nimi i kronika města Kolína.

Ve dnech 27. dubna až 11. května 1984 byla ve výstavní místnostnosti Kulturního domu pracujících v Kolíně uspořádána II. výstava "Naš kronikou města". Slavnostní zahájení výstavy se konalo v pátek dne 27. dubna 1984 v 15 hod. a výstavu otevřel krátkým projevem předseda Městského národního výboru v Kolíně soudruh ing. Jindřich Hušek. Výstava pak byla otevřena v pracovních dnech v době od 9 do 11 hodin a odpoledne od 14 do 17 hodin a mimořádně ještě dne 1. května 1984 od 10 do 12 hodin.

Na této výstavě byly vystaveny kroniky města Kolína z let 1981 a 1982, historická městská kronika z let 1887-1900 a kronika z let 1953-1955, fotokroniky svazky čís. 16 až 23 a vybraný soubor historických i současných pohlednic města Kolína na 65 kartonech z mé vlastní sbírky.

Výstavu navštívilo 616 zájemců, z toho byla naprostá většina mládeže. Všem hromadným návštěvám i některým jednotlivcům jsem poskytl odborný výklad a zodpověděl všechny jejich dotazy. Celkem jsem na výstavě přednesl 16 přednášek o historii města a jeho kronikách. Návštěvníky zaujaly především staré pohlednice města Kolína, na nichž jsou vyobrazena místa, která jsou dnes již změněna novou výstavbou. Velký zájem byl i o fotokroniku. Dotazy mnoha návštěvníků směřovaly k historii města; je vidět, že občané mají zájem o dějiny města, v němž žijí. I tato druhá výstava "Nad kronikou města" ukázala, že je správné pořádat výstavy městských kronik a seznamovat s nimi občany města.

V kronice města Kolína za rok 1983 jsem podrobně psal o slavném jubilejním Divadelním vlaku, který jako první z měst a okresů Československé socialistické republiky přijel již dne 28. listopadu 1983 do Prahy a deset dní po novém otevření Národního divadla přivezl první návštěvníky z venkova do jeho skvostně obnovených prostor. Opsal jsem tam také text brožury, která byla k tomuto zájezdu vydána. Letos přijel do Národního divadla již stý divadelní zájezd pořádaný v rámci organizovaných zájezdů návštěvníků Národního divadla ze všech okresů ČSSR, jejichž řadu zahájil Divadelní vlak z Kolína. Při té příležitosti uveřejnil časopis "Květy" článek, v němž uvedl citáty z archivu Národního divadla a z časopisu Pokrok, který byl vydáván před stolety. Oba citáty se týkají prvního Divadelního vlaku v dějinách Národního divadla, jímž byl Divadelní vlak kolínských

návštěvníků, který přijel do Národního divadla na představení opery Bedřicha Smetany Prodanou nevěstu dne 28. listopadu 1883. Na památku a jako doplněk toho, co jsem psal v kronice za rok 1983 o této veliké kulturně politické události uvádím zde doslova oba citáty tak, jak byly uveřejněny letoš v časopisu "Květy":

Citát z archivu Národního divadla z roku 1883:

"Správa divadla vyjednala na ředitelství drah cesty divadelních vlaků za sníženou cenu a do určených stanic dala do předprodeje poukázky na rezervaci lístků. Tak je umožněno i lidem z venkova dostat se výhodně do divadla. K vypravení divadelních vlaků se nejdříve přihlásily Mladá Boleslav, Jičín, Hradec Králové, Slaný, Nymburk, Roudnice, Pardubice, Brno. První vlak ale přijel z Kolína."

Citát z časopisu "Pokrok" ze dne 29. listopadu 1883:

"První pouť do chrámu umění českých vykonána způsobem důstojným a velkolepým. Podnikli ji Kolínští. Zvláštní vlak státní dráhy unášel v dvaceti vagónech 630 poutníků k matičce Praze, kde je očekávalo radostné překvapení. Počalo již na nádraží, kam se dostavily velké zástupy lidí, aby uvítaly milé hosty kolínské, kteří přijeli se podívat na dílo vznešených tužeb a ideálů, k jehož zbudování svojí hřívnou přispěli. Okolní ulice zastaveny byly fiakry a mezi nimi hemžilo se to sty Pražanů. Vlak byl již na cestě nadšeně pozdravován. Pěly se písně vlastenecké, jichž hlahol vítr, s nímž vlak letěl o závod, daleko zanášel."

Ve stanicích Velimi, Pečkách a Poříčanech přisedlo do vlaku mnoho osob. Do Prahy se přijelo o čtvrt na šestou ve-